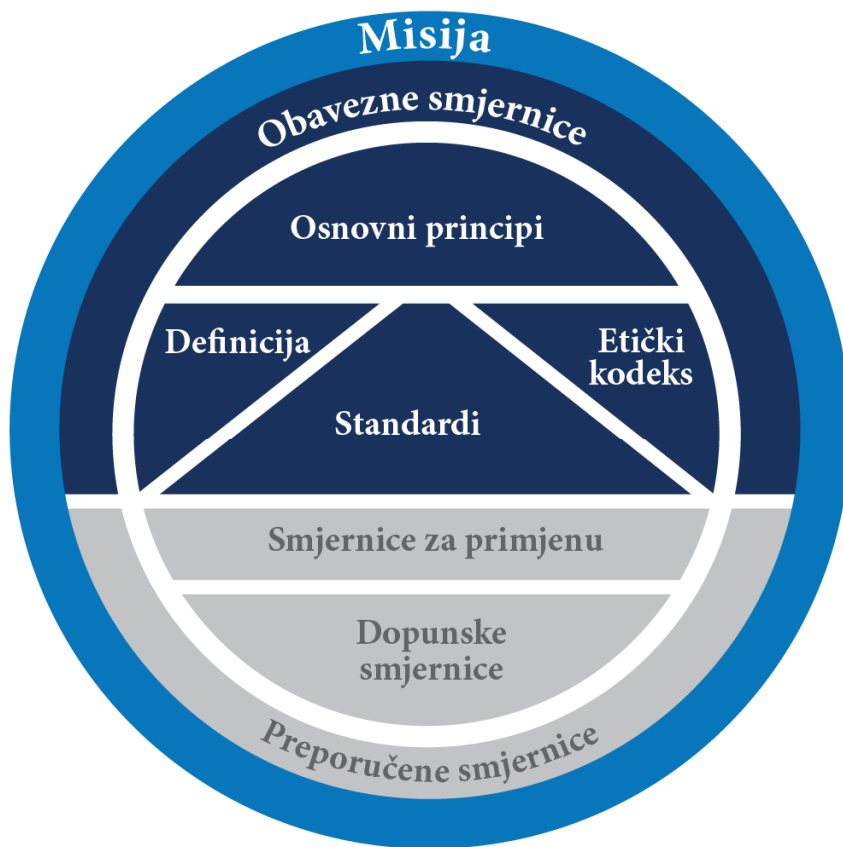

**GLOBALNI INSTITUT INTERNIH REVIZORA (IIA)
INSTITUT INTERNIH REVIZORA CRNE GORE**
WWW.IIRCG.CO.ME

International Professional
Practices Framework

Međunarodni Okvir
Profesionalne Prakse

**MEĐUNARODNI STANDARDI ZA PROFESIONALNU
PRAKSU INTERNE REVIZIJE (STANDARDI)**

REVIDIRANI: OKTOBAR 2016
U PRIMJENI: JANUAR 2017

**International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (*Standards*)
Međunarodni Standardi za profesionalnu praksu interne revizije (Standardi)**

***INTERNATIONAL STANDARDS FOR THE
PROFESSIONAL PRACTICE OF
INTERNAL AUDITING (STANDARDS)***

***MEĐUNARODNI STANDARDI ZA
PROFESIONALNU PRAKSU INTERNE
REVIZIJE (STANDARDI)***

Introduction to the Standards

Internal auditing is conducted in diverse legal and cultural environments; for organization. While differences may affect the practice of internal auditing in each environment, conformance with The IIA's *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standards)* is essential in meeting the responsibilities of internal auditors and the internal audit activity.

The purpose of the Standards is to:

- Guide adherence with the mandatory elements of the International Professional Practices Framework.
- Provide a framework for performing and promoting a broad range of value-added internal auditing services
- Establish the basis for the evaluation of internal audit performance
- Foster improved organizational processes and operations.

The *Standards* are a set of principles-based, mandatory requirements consisting of:

- Statements of core requirements for the professional practice of internal auditing and for evaluating the effectiveness of performance that are internationally levels.
- Interpretations clarifying terms or concepts within the *Standards*.

The *Standards*, together with the Code of Ethics, encompass all mandatory elements of the International Professional Practice Framework; therefore, conformance with the Code of Ethics and the *Standards* demonstrates conformance with all mandatory elements of the International Professional Practices Framework.

Uvod u standarde

Interna revizija se obavlja u različitim pravnim i kulturnim sredinama za organizacije koje se razlikuju po svrsi, veličini, složenosti i strukturi, kao i od strane lica iz organizacije ili izvan nje. Iako razlike mogu da utiču na praksu interne revizije u određenoj sredini, usaglašenost s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije (Standardi) Instituta internih revizora neophodna je u ispunjavanju obaveza internih revizora i aktivnosti interne revizije.

Svrha Standarda je da:

- Vode poštovanju obaveznih elemenata Međunarodnog okvira za profesionalnu praksu interne revizije.
- Obezbeđuju okvir za obavljanje i promovisanje širokog spektra mogućnosti za dodavanje vrijednosti putem usluga interne revizije.
- Utvrde osnov za ocjenu rada interne revizije.
- Podstiču unaprijeđenje organizacionih procesa i operacija.

Standardi su skup, na principima zasnovanih, obaveznih zahtjeva koji se sastoje od:

- Izjava o osnovnim zahtjevima za profesionalnu praksu interne revizije i procjenu efektivnosti učinka, internacionalno primjenljivih, na organizacionom i pojedinačnom nivou.
- Tumačenja koja pojašnjavaju termine ili pojmove u *Standardima*.

Standardi, zajedno sa Etičkim kodeksom, obuhvataju sve obavezne elemente Međunarodnog okvira profesionalne prakse (MOPP). Otuda usaglašenost sa *Standardima* i Etičkim kodeksom pokazuje usaglašenost sa obaveznim elementima Međunarodnog okvira profesionalne prakse.

The *Standards* employ terms as defined specifically in the Glossary. To understand and apply the *Standards* correctly, it is necessary to consider the specific meanings from the Glossary. Furthermore, the *Standards* use the word “must” to specify an unconditional requirement and the word “should” where conformance is expected unless, when applying professional judgment, circumstances justify deviation.

The *Standards* comprise two main categories: Attribute and Performance Standards, Attribute Standards address the attributes of organizations and individuals performing internal auditing. Performance Standards describe the nature of internal auditing and provide quality criteria against which the performance of these services can be measured. Attribute and Performance Standards apply to all internal audit services.

Implementation Standards expand upon the Attribute and Performance Standards by providing the requirements applicable to assurance (.A) or consulting (.C) services.

Assurance services involve the internal auditor's objective assessment of evidence to provide opinions or conclusions regarding an entity, operation, function, process, system, or other subject matters. The nature and scope of an assurance engagement are determined by the internal auditor. Generally, three parties are participants in assurance services: (1) the person or group directly involved with the entity, operation, function, process, system, or other subject matter – the process owner, (2) the person or group making the assessment – the internal auditor, and (3) the person or group using the assessment- the user.

Consulting services are advisory in nature and are generally performed at the specific request of an engagement client. The nature and scope of the consulting engagement are subject to agreement with the engagement client: (1) the person or group offering the advice – the internal auditor, and (2) the person or group seeking and receiving the advice – the engagement client. When performing consulting services the internal auditor should maintain objectivity and not assume management responsibility.

Standardi koriste termine koji su specifično definisani u Rječniku. Kako bi se *Standardi* razumjeli i ispravno primjenili, neophodno je u obzir uzeti specifična značenja iz Rječnika. Pored ovoga, u *Standardima* se koristi glagol “morati” da precizira bezuslovni zahtjev i glagol “trebati” tamo gdje se usaglašenost očekuje, osim tamo gdje, prilikom profesionalnog rasuđivanja, okolnosti opravdavaju odstupanje.

Standarde čine dvije glavne kategorije: Standardi karakteristika i Standardi izvođenja. Standardi karakteristika bave se karakteristikama organizacija i pojedinaca koji obavljaju internu reviziju. Standardi izvođenja opisuju prirodu interne revizije i obezbjeđuju kvalitativne kriterijume na osnovu kojih se može mjeriti učinak usluga. Standardi karakteristika i Standardi izvođenja primjenjuju se na sve usluge interne revizije.

Standardi primjene proširuju Standarde karakteristika i izvođenja tako što obezbjeđuju zahtjeve koji su primjenljivi na aktivnosti vezane za usluge uvjeravanja (A) ili konsaltinga (C).

Usluge uvjeravanja uključuju objektivnu ocjenu dokaza od strane internog revizora radi obezbjeđenja mišljenja ili zaključaka o entitetu, operaciji, funkciji, procesu, sistemu ili drugim predmetima ocjenjivanja. Prirodu angažmana uvjeravanja određuje interni revizor. Učesnici usluga uvjeravanja su, uopšteno gledano, tri strane: (1) lice ili grupa direktno povezana sa entitetom, operacijom, funkcijom, procesom, sistemom ili drugim predmetom – vlasnik procesa, (2) lice ili grupa koja daje ocjenu – interni revizor i (3) lice ili grupa koja koristi ocjenu – korisnik.

Usluge konsaltinga su po svojoj prirodi savjetodavne i u načelu se obavljaju po posebnom zahtjevu klijenta angažmana. Priroda i obuhvat usluga konsaltinga predmet su dogovora s klijentom angažmana. Usluge konsaltinga u načelu uključuju dvije strane: (1) osobu ili grupu koja nudi savjet – internog revizora i (2) osobu ili grupu koja traži i prima savjet – klijenta angažmana. Prilikom pružanja usluga konsaltinga interni revizor treba da sačuva objektivnost i ne treba da preuzima na sebe odgovornost rukovodstva.

The *Standards* apply to individual internal auditors and the internal audit activity. All internal auditors are accountable for conforming with the *Standards* related to individual objectivity, proficiency, due professional care, and the *Standards* relevant to the performance of their job responsibilities. Chief audit executives are additionally accountable for the internal audit activity' overall conformance with the *Standards*.

If internal auditors or the internal audit activity is prohibited by law or regulation from conformance with certain parts of the *Standards*, conformance with all other parts of the *Standards* and appropriate disclosures are needed.

If the *Standards* are used in conjunction with requirements issued by other authoritative bodies, internal audit communications may also cite the use of other requirements, as appropriate. In such a case, if the internal audit activity indicates conformance with the *Standards* and inconsistencies exist between the *Standards* and other requirements, internal auditors and the internal audit activity may conform with the other requirements if such requirements are more restrictive.

The review and development of the *Standards* is an ongoing process. The international internal Audit Standards Board engages in extensive consultation and discussion before issuing the *Standards*. This includes worldwide solicitation for public comment through the exposure draft process. All exposure drafts are posted on The IIA's website as well as being distributed to all IIA institutes.

Suggestions and comments regarding the Standards can be sent to:
The Institute of Internal Auditors
Standards and Guidance
1035 Greenwood Blvd, Suite 401
Lake Mary, FL 32746, USA
E-mail: guidance@theiia.org
Web: www.globaliia.org.

Standardi se primjenjuju na interne revizore i na aktivnosti interne revizije. Svi interni revizori polažu račun za postupanje saglasno *Standardima* u dijelu koji se odnosi na individualnu objektivnost, stručnost i dužnu profesionalnu pažnju i *Standardima* koji se odnose na izvršavanje njihovih poslovnih obaveza. Dodatno, izvršni rukovodioci revizija polažu račun za ukupnu usaglašenost sa *Standardima*.

U slučaju da zakoni ili propisi zabranjuju internim revizorima ili aktivnosti interne revizije postupanje u skladu sa određenim djelovima *Standarda*, potrebna je usaglašenost sa ostalim djelovima *Standarda*, kao i odgovarajuća objelodanivanja.

Ako se *Standardi* koriste zajedno sa zahtjevima koje propisuju druga mjerodavna tijela, interna revizija u svojim izvještajima, po potrebi, može navesti i korišćenje drugih zahtjeva. Ukoliko interna revizija saopštava usaglašenost sa *Standardima* u slučajevima gdje postoje nesuglasnosti između *Standarda* i drugih zahtjeva, interni revizori i aktivnosti interne revizije moraju biti usaglašeni sa *Standardima* i mogu biti usaglašeni i s drugim zahtjevima ukoliko su oni strožiji.

Revidiranje i razvoj *Standarda* je stalni process. Odbor za *Standarde* interne revizije održava sveobuhvatne konsultacije i raspravu prije objavljivanja izdavanja *Standarda*. Ovo uključuje prikupljanje javnih komentara u procesu javne rasprave. Svi nacrti postavljeni su na internet stranici Instituta internih revizora i dostavljaju se svim institutima članovima Instituta internih revizora.

Predlozi i komentari koji se odnose na Standarde mogu se slati na adresu:
The Institute of Internal Auditors
Standards and Guidance
1035 Greenwood Blvd, Suite 401
Lake Mary, FL 32746, USA
E-mail: guidance@theiia.org
Web: www.globaliia.org.

ATTRIBUTE STANDARDS

1000 – Purpose, Authority and Responsibility

The purpose, authority and responsibility of the internal audit activity must be formally defined in an internal audit charter, consistent with the Mission of Internal Audit and the mandatory elements of the International Professional Practices Framework (the Core Principle for the Professional Practice of Internal Auditing, the Code of Ethics, the *Standards*, and the Definition of Internal Auditing). The chief audit executive must periodically review the internal audit charter and present it to senior management and the board for approval.

Interpretation:

The internal audit charter is a formal document that defines the internal audit activity's purpose, authority, and responsibility. The internal audit charter establishes the internal audit activity's position within the organization, including the nature of the chief audit executive's functional reporting relationship with the board; authorizes access to records, personnel, and physical properties relevant to the performance of engagements; and defines the scope of internal audit activities. Final approval of the internal audit charter resides with the board.

1000.A1 – The nature of assurance services provided to the organization must be defined in the internal audit charter. If assurances are to be provided to parties outside the organization, the nature of these assurances must also be defined in the internal audit charter.

1000.C1 – The nature of consulting services must be defined in the internal audit charter.

1010 – Recognizing Mandatory Guidance in the Internal Audit Charter

The mandatory nature of the Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing, the Code of Ethics, the *Standards*, and the Definition of Internal Auditing must be recognized in the internal audit charter. The chief audit executive should discuss the Mission of Internal Audit and the mandatory elements of the International Professional Practices Framework with senior management and the board.

STANDARDI KARAKTERISTIKA

Standard 1000 – Svrha, ovlašćenja i odgovornost

Svrha, ovlašćenja i odgovornost aktivnosti interne revizije moraju biti formalno definisani u povelji interne revizije u skladu s Misijom interne revizije i obaveznim elementima Međunarodnog okvira profesionalne prakse (Osnovnim principima za profesionalnu praksu interne revizije, Etičkim kodeksom, *Standardima* i Definicijom interne revizije). Izvršni rukovodilac revizije mora periodično da pregleda povelju interne revizije i da je podnosi višem rukovodstvu i odboru na odobrenje.

Tumačenje:

Povelja interne revizije je formalin dokument koji definiše svrhu, ovlašćenje i odgovornost aktivnosti interne revizije. Povelja interne revizije ustanovljava poziciju aktivnosti interne revizije u organizaciji, uključujući i prirodu odnosa funkcionalnog izvještavanja odbora – koje vrši izvršni rukovodilac revizije; daje ovlašćenje za pristupanje zapisima, osoblju i sredstvima od značaja za izvršenje revizija i definiše obuhvat aktivnosti interne revizije. Konačno odobrenje povelje interne revizije je u nadležnosti odbora.

1000.A1 – Priroda usluga uvjeravanja koje se obezbjeđuju organizaciji mora biti definisana u povelji interne revizije. Ukoliko uvjeravanja treba da budu obezbjeđena stranama izvan organizacije, priroda ovih uvjeravanja mora, takođe, biti definisana u povelji interne revizije.

1000.C1 – Priroda usluga konsaltinga mora biti definisana u povelji interne revizije.

1010 – Priznavanje obaveznih smjernica u povelji interne revizije

Obavezujuća priroda Osnovnih principa za profesionalnu praksu interne revizije, Etičkog kodeksa, *Standarda* i Definicije interne revizije mora biti prepoznata u povelji interne revizije. Izvršni rukovodilac revizije sa odborom i višim rukovodstvom treba da razgovara o Misiji interne revizije i obaveznim elementima Međunarodnog okvira za profesionalnu praksu interne revizije.

1100 – Independence and Objectivity

The internal audit activity must be independent, and internal auditors must be objective in performing their work.

Interpretation:

Independence is the freedom from conditions that threaten the ability of the internal audit activity to carry out internal audit responsibilities in an unbiased manner. To achieve the degree of independence necessary to effectively carry out the responsibilities of the internal audit activity, the chief audit executive has direct and unrestricted access to senior management and the board. This can be achieved through a dual-reporting relationship. Threats to independence must be managed at the individual auditor, engagement, functional, and organization levels.

Objectivity is an unbiased mental attitude that allows internal auditors to perform engagements in such a manner that they believe in their work product and that no quality compromises are made. Objectivity requires that internal auditors do not subordinate their judgment on audit matters to others. Threats to objectivity must be managed at the individual auditor, engagement, functional, and organizational levels.

1110 – Organizational independence

The chief audit executive must report to a level within the organization that allows the internal audit activity to fulfill its responsibilities. The chief audit executive must confirm to the board, at least annually, the organizational independence of the internal audit activity.

Interpretation:

Organizational independence is effectively achieved when the chief audit executive reports functionally to the board. Examples of functional reporting to the board involve the board:

- *Approving the internal audit charter.*
- *Approving the risk based internal audit plan.*
- *Approving the internal audit budget and resource plan.*
- *Receiving communications from the chief audit executive in the internal audit activity's performance relative to its plan and other matters*
- *Approving decisions regarding the appointment and removal of the chief audit executive*

1100 – Nezavisnost i objektivnost

Aktivnosti interne revizije mora da bude nezavisna, a interni revizori objektivni u obavljanju svojih poslova.

Tumačenje:

Nezavisnost je sloboda od uslova koji su prijetnja sposobnosti interne revizije da na nepristrasan način izvršava svoje obaveze. Kako bi se dostigao stepen nezavisnosti neophodan za efektivno izvršavanje obaveza interne revizije, izvršni rukovodilac revizije ima direktan i neograničen pristup višem rukovodstvu i odboru. Ovo se može postići linijama dvostrukog izvještavanja. Prijetnja nezavisnosti mora biti kontrolisana na nivou individualnog revizora, angažmana, na funkcionalnim i organizacionim nivoima.

Objektivnost je nepristrasan mentalni stav koji dopušta internim revizorima da izvedu angažman vjerujući u proizvod svog rada, kao i u to da nijesu učinjeni nikakvi ustupci kad je u pitanju kvalitet. Objektivnost zahtjeva da interni revizori ne podređuju svoje mišljenje o pitanjima revizije mišljenju drugih. Prijetnjama po objektivnosti mora se upravljati na nivou individualnog revizora, angažmana, na funkcionalnim i organizacionim nivoima.

1110 – Organizaciona nezavisnost

Izvršni rukovodilac revizije mora da izvještava onaj nivo u organizaciji koji aktivnosti interne revizije omogućava da ispuni svoje obaveze. Izvršni rukovodilac interne revizije mora, bar jednom godišnje, da potvrdi odboru organizacionu nezavisnost interne revizije.

Tumačenje:

Organizaciona nezavisnost efektivno se postiže kada izvršni rukovodilac revizije funkcionalno izvještava odbor. Primjeri funkcionalnog izvještavanja odobro podrazumjevanju da odbor:

- *Odobrava povelju interne revizije*
- *Odobrava na riziku zasnovan plan interne revizije*
- *Odobrava budžet interne revizije i plan resursa*
- *Prima izvještaje izvršnog rukovodioca revizije o izvršenoj aktivnosti interne revizije u odnosu na plan, kao i izvještaje o drugim pitanjima.*
- *Odobrava odluke koje se tiču postavljanja i razrješavanja izvršnog rukovodioca revizije.*

- *Approving the remuneration of the chief audit executive.*
- *Making appropriate inquiries of management and the chief audit executive to determine whether there are inappropriate scope or resource limitations.*
- *Odobrava naknadu za izvršnog rukovodioca aktivnosti interne revizije.*
- *Vrši odgovarajuća ispitivanja rukovodstva i izvršnog rukovodioca revizije kako bi se utvrdilo da li postoji neodgovarajuće ograničenje obuhvata ili resursa.*

1110.A1 – The internal audit activity must be free from interference in determining the scope of internal auditing, performing work, and communicating results. The chief audit executive must disclose such interference to the board and discuss the implications.

1110.A1 – Aktivnost interne revizije mora biti slobodna od miješanja drugih kod određivanja obuhvata revizije, izvršenja posla i izvještavanja o rezultatima. Izvršni rukovodilac revizije mora odboru da objelodani takvo mišljenje i da razgovara o posledicama.

1111 – Direct Interaction with the Board

The chief audit executive must communicate and interact directly with the board.

1111- Nepostredna saradnja sa odborom

Izvršni rukovodilac revizije mora da izvještava odbor i da s njim neposredno sarađuje.

1112 – Chief Audit Executive Roles Beyond Internal Auditing

Where the chief audit executive has or is expected to have roles and/or responsibilities that fall outside of internal auditing, safeguards must be limit in place to impairments to independence or objectivity.

1112 – Uloge izvršnog rukovodioca revizije izvan interne revizije

Gdje izvršni rukovodilac revizije ima ili se to od njega očekuje da ima uloge i/ili odgovornosti koje ne pripadaju internoj reviziji, mora postojati limit kako bi se ograničilo narušavanje nezavisnosti ili objektivnosti.

Interpretation:

The chief audit executive may be asked to take on additional roles and responsibilities outside of internal auditing, such as responsibility for compliance or risk management activities. These roles and responsibilities may impair, or appear to impair, the organizational independence of the internal audit activity or the individual objectivity of the internal auditor. Safeguards are those oversight activities, often undertaken by the board, to address these potential impairments, and may include such activities as periodically evaluating reporting lines and responsibilities and developing alternative processes to obtain assurance related to the areas of additional responsibility.

Tumačenje:

Od izvršnog rukovodioca revizije može biti traženo da preuzme dodatne uloge i odgovornosti koje ne pripadaju internoj reviziji, kao što su odgovornost za usklađenost ili aktivnosti upravljanja rizikom. Ove uloge i odgovornosti mogu narušiti ili naizgled narušiti organizacionu nezavisnost i aktivnosti interne revizije ili individualnu objektivnost internog revizora. Zaštitne mjere su aktivnosti nadzora koje odbor često preuzima kako bi se pozabavio potencijalnim narušavanjima, a mogu obuhvatiti aktivnosti kao što su periodična ocjena linija izvještavanja i odgovornosti, kao i razvijanje alternativnih procesa za pribavljanje uvjeravanja povezanih sa oblastima dodatne odgovornosti.

1120 – Individual Objectivity

Internal auditors must have an impartial, unbiased attitude and avoid any conflict of interest.

1120 – Lična objektivnost

Interni revizori moraju imati objektivan i nepristrasan stav i izbjegavati svaki sukob interesa.

Interpretation:

Conflict of interest is a situation in which an internal auditor, who is in a position of trust, has a competing professional or personal interest. Such competing interests can make it difficult to fulfill his or her duties impartially.

A conflict of interest exists even if no unethical or improper act results. A conflict of interest can create an appearance of impropriety that can undermine confidence in the internal auditor, the internal audit activity, and the profession. A conflict of interests could impair an individual's ability to perform his or her duties and responsibilities objectively.

1130 – Impairment to Independence or Objectivity

If independence or objectivity is impaired in fact or appearance, the details of the impairment must be disclosed to appropriate parties. The nature of the disclosure will depend upon the impairment.

Interpretation:

Impairment to organizational independence and individual objectivity may include, but is not limited to, personal conflict of interest, scope limitations, restriction an access to record, personel, and properties, and resource limitations, such as funding.

The determination of appropriate parties to which the details of an impairment to independence or objectivity must be disclosed is dependent upon the expectations of the internal audit activity's and the chief audit executive's responsibilities to senior management and the board as described in the internal audit charter, as well as the nature of the impairment.

1130.A1 – internal auditors must refrain from assessing specific operations for which they were previously responsible. Objectivity is presumed to be impaired if an internal auditor provides assurance services for an activity for which the internal auditor had responsibility within the previous year.

1130.A2 – Assurance engagements for functions over which the chief audit executive has responsibility must be overseen by a party outside the internal audit activity.

Tumačenje:

Sukob interesa je situacija u kojoj interni revizor kome je poklonjeno povjerenje ima suprostavljeni profesionalni ili lični interes. Takvi suprostavljeni interesi mogu otežati internom revizoru nepristrasno ispunjavanje dužnosti. Sukob interesa postoji i ako ne rezultira neetičkim ili nedoličnim činom. Sukob interesa može stvoriti utisak nedoličnosti, koji može umanjiti povjerenje u internog revizora, aktivnost interne revizije i profesiju. Sukob interesa može narušiti sposobnosti pojedinca da na objektivna način izvršiti svoje obaveze i odgovornosti.

1130 – Narušavanje nezavisnosti i objektivnosti

Ukoliko je nezavisnost ili objektivnost zaista ili prividno narušena, detalji narušavanja moraju biti objelodanjeni odgovarajućim stranama. Sam način objelodanjanja zavisice od narušavanja.

Tumačenje:

Narušavanje organizacione nezavisnosti i lične objektivnosti može uključivati lični sukob interesa, ograničenje obuhvata, ograničenje pristupa evidencijama, zaposlenima i prostorijama, kao i ograničenje resursa (npr. finansijskim sredstvima) pri čemu nije ograničeno na navedene primjere.

Utvrđivanje odgovarajućih strana kojima moraju biti objelodanjeni detalji o narušavanju nezavisnosti ili objektivnosti zavisi od toga što se, shodno povelji interne revizije, očekuje od aktivnosti interne revizije i od odgovornosti izvršnog rukovodioca revizije prema višem rukovodstvu i odboru, kao i od prirode narušavanja.

1130.A1 – Interni revizori moraju da se uzdrže od ocjenjivanja specifičnih poslova za koje su prethodno bili odgovorni. Smatra se da je objektivnost narušena ukoliko interni revizor pruža usluge uvjeravanja za aktivnosti za koju je sam bio odgovoran u toku prethodne godine

1130.A2 – Angažmane uvjeravanja za funkcije za koje je bio odgovoran izvršni rukovodilac revizije mora nadzirati neko ko je izvan aktivnosti interne revizije.

<p>1130.A3 – The internal audit activity may provide assurance services where it had previously performed consulting services, provided the nature of the consulting did not impair objectivity and provided individual objectivity is managed when assigning resources to the engagement.</p>	<p>1130.A3 – Interna revizija može pružati usluge uvjeravanja tamo gdje je prethodno izvršila konsalting usluge, uz uslov da je priroda konsalting usluga nije narušila objektivnost i uz uslov da se upravlja ličnom objektivnošću kada se angažmanu dodjeljuju resursi.</p>
<p>1130.C1 – Internal auditors may provide consulting services relating to operations for which they had previous responsibilities.</p>	<p>1130.C1 – Interni revizori mogu pružati usluge konsaltinga u vezi s poslovima za koje su prethodno bili odgovorni.</p>
<p>1130.C2 – if internal auditors have potential impairments to independence or objectivity relating to proposed consulting services, disclosure must be made to the engagement client prior to accepting the engagement.</p>	<p>1130.C2 – Ukoliko postoji mogućnost narušavanja nezavisnosti ili objektivnosti internog revizora u vezi s predloženim uslugama konsaltinga, isto se mora objelodaniti klijentu prije prihvatanja angažmana.</p>
<p>1200 – Proficiency and Due Professional Care Engagements must be performed with proficiency and due professional care.</p> <p>1210- Proficiency Internal auditors must possess the knowledge, skills, and other competencies needed to perform their individual responsibilities. The internal audit activity collectively must possess or obtain the knowledge, skills, and other competencies needed to perform its responsibilities.</p>	<p>1200 – Stručnost i dužna profesionalna pažnja Angažmani moraju biti objavljeni stručno i uz dužnu profesionalnu pažnju.</p> <p>1210 – Stručnost Interni revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihove pojedinačne odgovornosti. Na nivou aktivnosti interne revizije moraju postojati znanja, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njenih dužnosti ili ih je potrebno pribaviti.</p>
<p>Interpretation: <i>Proficiency is a collective term that refers to the knowledge, skills, and other competences required of internal auditors to effectively carry out their professional responsibilities. It encompasses consideration of current activities, trends, and emerging issues, to enable relevant advice and recommendations. Internal auditors are encouraged to demonstrate their proficiency by obtaining appropriate professional certifications and qualifications, such as the Certified Internal Auditor designation and other designations offered by The institute of Internal Auditors and other appropriate professional organizations.</i></p>	<p>Tumačenje: <i>Stručnost je termin koji se odnosi na kolektivna znanja, vještine i druge sposobnosti zahtjevane od internih revizora, a potrebne kako bi oni efektivno izvršavali svoje profesionalne obaveze. Ona obuhvata razmatranje tekućih aktivnosti, trendova i novih pitanja u cilju obezbjeđivanja relevantnog savjeta i preporuka. Interni revizori se ohrabruju da potvrde svoju stručnost kroz sticanje odgovarajućih profesionalnih sertifikata i kvalifikacija, kao što je zvanje Sertifikovani interni revizor (CIA) i drugih zvanja koja dodjeljuju Institut internih revizora (IIA) i ostale odgovarajuće strukovne organizacije.</i></p>
<p>1120.A1 – The chief audit executive must obtain competent advice and assistance if the internal auditors lack the knowledge, skills, or other competencies needed to perform all or part of the engagement.</p> <p>1210.A2 – Internal auditors must have sufficient knowledge to evaluate the risk of fraud and the manner in which it is managed by organization, but are not expected to have the expertise of a person whose primary responsibility is detecting and investigating fraud.</p>	<p>1120.A1 – Izvršni rukovodilac revizije mora da pribavi stručno mišljenje i pomoć ukoliko interni revizori nemaju znanje, vještine ili druge sposobnosti potrebne za obavljanje cjelokupnog angažmana ili njegovog dijela.</p> <p>1210.A2 – Interni revizori moraju posjedovati dovoljno znanja da ocjene rizik od prevara i način na koji organizacija upravlja tim rizikom, ali se od njih ne očekuje da imaju nivo stručnosti kao lice čija je primarna odgovornost otkrivanje i istraživanje prevara.</p>

<p>1210.A3 – Internal auditors must have sufficient knowledge of key information technology-based audit techniques to perform their assigned work. However, not all internal auditors are expected to have the expertise of an internal auditors whose primary responsibilities is information technology auditing.</p>	<p>1210.A3 – Interni revizori moraju posjedovati dovoljno znanja o ključnim informaciono-tehnoškim rizicima i raspoloživim revizorskim tehnikama zasnovanim na tehnologiji, kako bi izvršili poslove koji su im dodjeljeni. Ipak, ne očekuje se od svih internih revizora da imaju isti nivo stručnosti kao interni revizori čija je primarna dužnost revizija informacione tehnologije.</p>
<p>1210.C1 – The chief audit executive must decline the consulting engagement or obtain competent advice and assistance if the internal auditors lack the knowledge, skills, or other competencies needed to perform all or part of the engagement.</p>	<p>1210. C1 – Izvršni rukovodilac revizije mora da odbije konsalting angažman ili da pribavi stručno mišljenje i pomoć ukoliko interni revizori nemaju znanje, vještine ili druge sposobnosti potrebne za obavljanje cjelokupnog angažmana ili njegovog dijela.</p>
<p>1220 – Due Professional Care Internal auditors must apply the care and skill expected of a reasonably prudent and competent internal auditor. Due professional care does not imply infallibility.</p>	<p>1220 – Dužna profesionalna pažnja Interni revizori moraju da obraćaju pažnju i primjenjuju vještinu koja se očekuje od, u razumnoj mjeri, stručnog i opreznog internog revizora. Dužna profesionalna pažnja ne podrazumjeva nepogrešivost.</p>
<p>1220A1. – Internal auditors must exercise due professional care by considering the:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extent of work needed to achieve the engagement’s objectives. • Relative complexity, materiality, or significance of matters to which assurance produces are applied • Adequacy and effectiveness of governance, risk management, and control processes. • Probability of significant errors, fraud, or noncompliance. • Cost of assurance in relation to potential benefits. <p>1220.A2 – In exercising due professional care internal auditors must consider the use of technology – based audit and other data analysis techniques.</p> <p>1220.A3 – Internal auditors must be alert to the significant risk that might affect objectives, operations, or resources. However, assurance produces alone, even when performed with due professional care, do not guarantee that all significant risk will be identified.</p>	<p>1220.A1 – Interni revizori moraju praktikovati dužnu profesionalnu pažnju tako što će razmotriti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obim posla potreban za ostvarenje ciljeva angažmana. • Relativnu složenost, materijalnost ili značaj pitanja na koja se primjenjuju procedure uvjeravanja. • Adekvatnosti i efektivnosti procesa korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa. • Vjerovatnoću značajnih grešaka, prevara ili neusklađenosti. • Troškove uvjeravanja u odnosu na potencijalne koristi. <p>1220.A2 – Pri praktikovanju dužne profesionalne pažnje, interni revizori moraju da razmotre korišćenje na tehnologiji zasnovanih revizorskih tehnika i drugih tehnika za analizu podataka.</p> <p>1220.A3 – Interni revizori moraju biti spremni da prepoznaju značajne rizike koji mogu uticati na ciljeve, poslovanje ili resurse. Ipak, revizorske procedure same po sebi, čak ikao su primjenjene sa dužnom profesionalnom pažnjom, ne daju garanciju da će svi značajni rizici biti identifikovani.</p>

1220.C1 – Internal auditors must exercise due professional care during a consulting engagement by considering the:

- Needs and expectation of clients, including the nature, timing, and communication of engagement results.
- Relative complexity and extent of work needed to achieve the engagement's objectives.
- Cost of the consulting engagement in relation to potential benefits.

1230 – Continuing Professional Development

Internal auditors must enhance their knowledge, skills, and other competencies through continuing professional development.

1300 – Quality Assurance and Improvement Program

The chief audit executive must develop and maintain a quality assurance and improvement program that covers all aspects of the internal audit activity.

Interpretation:

*A quality assurance and improvement program is designed to enable an evaluation of the internal audit activity's conformance with **Standards** and an evaluation of whether internal auditors apply the Code of Ethics. The program also assesses the efficiency and effectiveness of the internal audit activity and identifies opportunities for improvement. The chief audit executive should encourage board oversight in the quality assurance and improvement program.*

1310 – Requirements of the Quality Assurance and Improvement Program

The quality assurance and improvement program must include both internal and external assessments.

1311 – Internal Assessments

Internal assessments must include:

- Ongoing monitoring of the performance of the internal audit activity.
- Periodic self-assessments or assessments by other persons within the organization with sufficient knowledge of internal audit practices.

1220.C1 – Interni revizori moraju s dužnom profesionalnom pažnjom obavljati konsalting angažmane tako što će razmotri:

- Potrebe i očekivanja korisnika, uključujući prirodu, vrijeme i način saopštavanja rezultata angažmana.
- Relativnu složenost i potreban obim posla za ostvarenje ciljeva angažmana.
- Troškove konsalting angažmana u odnosu na potencijalne koristi.

1230 - Kontinuirano profesionalno usavršavanje

Interni revizori su dužni da unaprijeđuju svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje

1300 – Program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta

Izvršni rukovodilac revizije mora da razvije i održava program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta koji pokriva sve aspekte aktivnosti interne revizije.

Tumačenje:

*Program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta osmišljen je kako bi omogućio procjenu usaglašenosti aktivnosti interne revizije sa **Standardima** i procjenu primjene Etičkog kodeksa od strane internih revizora. Programom se, takođe, procjenjuje efektivnost i efikasnost aktivnosti interne revizije i identifikuju mogućnosti za njeno unaprijeđenje. Izvršni rukovodilac revizije treba da podstakne odbor u sprovođenju nadzora nad programom obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta.*

1310 – Zahtjevi programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta

Program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta mora da sadrži i interne i eksterne ocjene.

1331 – Interna ocjenjivanja

Interna ocjenjivanja moraju uključiti:

- Stalni nadzor učinka aktivnosti interne revizije
- Periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druga lica iz organizacije, koja imaju dovoljno poznavanje prakse interne revizije.

Interpretation:

Ongoing monitoring is an integral part of the day-to-day supervision, review, and measurement of the internal audit activity. Ongoing monitoring is incorporated into the routine policies and practices used to manage the internal audit activity and uses processes, tools, and information considered necessary to evaluate conformance with the Code of Ethics and the **Standards**.

Periodic assessments are conducted to evaluate conformance with the Code of Ethics, and the **Standards**.

Sufficient knowledge of internal audit practices requires at least an understanding of all elements of the International Professional Practices Framework.

1312 – External Assessments

External assessments must be conducted at least once every five years by a qualified, independent assessor or assessment team from outside the organization. The chief audit executive must discuss with the board:

- The form and frequency of external assessment.
- The qualifications and independence of the external assessor or assessment team, including any potential conflict of interest.

Interpretation:

External assessments may be accomplished through a full external assessment, or a self-assessment with independent external validation. The external assessor must conclude as to conformance with the Code of Ethics and the **Standards**; the external assessment may also include operational or strategic comments.

A qualified assessor or assessment team demonstrates competence in two areas: the professional practice of internal auditing and the external assessment process. Competence can be demonstrated through a mixture of experience and theoretical learning. Experience gained in organizations of similar size, complexity, sector or industry, and technical issues is more valuable than less relevant experience. In the case of an assessment team, not all members of the team as a whole that is qualified. The chief audit executive uses professional judgment when assessing whether an assessor or assessment team demonstrates sufficient competence to be qualified.

Tumačenje:

Stalni nadzor je sastavni dio svakodnevnog nadzora, pregleda i mjerenja aktivnosti interne revizije. Stalni nadzor je inkorporiran u redovne politike i prakse koje se koriste za upravljanje aktivnošću interne revizije i koristi procese, alate i informacije koje se smatraju neophodnim za ocjenu usklađenosti sa Etičkim kodeksom i **Standardima**.

Periodična ocjenjivanja obavljaju se radi procjene usaglašenosti sa Etičkim kodeksom i **Standardima**.

Dovoljno poznavanje prakse interne revizije kao minimum pretpostavlja razumjevanja svih elemenata Međunarodnog okvira profesionalne prakse.

1312 – Eksterna ocjenjivanja

Eksterna ocjenjivanja moraju biti sprovedena bar jednom u pet godina od strane kvalifikovanog, nezavisnog ocjenitelja ili tima ocjenitelja koji su van organizacije. Izvršni rukovodilac revizije mora da razmotri sa odborom:

- Formu i učestalost eksternog ocjenjivanja
- Kvalifikacije i nezavisnost eksternog ocjenitelja ili tima ocjenitelja, uključujući i svaki potencijalni sukob interesa.

Tumačenje:

Eksterna ocjenjivanja mogu biti izvršena putem pune eksterne ocjene ili samoocjenjivanja s nezavisnom eksternom potvrdom. Eksterni ocjenitelj mora donijeti zaključak o usaglašenosti s Etičkim kodeksom i **Standardima**. Eksterna ocjenjivanja mogu uključiti komentare o operativnim ili strateškim pitanjima.

Kvalifikovani ocjenitelj ili tim ocjenitelja demonstrira kompetentnost u dvije oblasti: profesionalnoj praksi interne revizije i procesu eksternog ocjenjivanja. Kompetentnost može biti demonstrirana kroz kombinaciju iskustva i teoretskih znanja. Iskustvo stečeno u organizacijama slične veličine, kompleksnosti, istog sektora ili djelatnosti i tehničkih pitanja, od većeg je značaja nego drugo, manje relevantno, iskustvo. Kad je riječ o timu ocjenitelja, ne moraju svi članovi tima ponaosob imati sve kompetencije, već je tim kao cjelina taj koji se smatra kvalifikovanim. Izvršni rukovodilac revizije primjenjuje profesionalno rasuđivanje prilikom odlučivanja u vezi s pitanjem da li ocjenitelj ili tim ocjenitelja demonstriraju dovoljne kompetencije da bi bili kvalifikovani.

An independent assessor or assessment team means not having either an actual or a perceived conflict of interest and not being part of, or under the control of, the organization to which the internal audit activity belongs. The chief audit executive should encourage board oversight in the external assessment to reduce perceived or potential conflicts of interest.

1320 - Reporting on the Quality Assurance and Improvement Program

The chief audit executive must communicate the results of the quality assurance and improvement program to senior management and the board.

Disclosure should include:

- The scope and frequency of both the internal and external assessments.
- The qualifications and independence of the assessor(s) or assessment team, including potential conflicts of interest,
- Conclusions of assessors.
- Corrective action plans.

Interpretation:

*The form, content, and frequency of communicating the results of the quality assurance and improvement program is established through discussions with senior management and the board and considers the responsibilities of the internal audit activity and chief audit executive as contained in the internal audit charter. To demonstrate conformance with the Code of Ethics and the **Standards**, the results of external and periodic internal assessments are communicated upon completion of such assessments and the results of ongoing monitoring are communicated at least annually. The results include the assessor's or assessment team's evaluation with respect to the degree of conformance.*

1321- Use of „Conforms with International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing“

Indicating that the internal audit activity *conforms with the International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing* is appropriate only if supported by results of the quality assurance and improvement program.

Podrazumijeva se da kod nezavisnog ocjenitelja ili tima ocjenitelja ne smije postojati stvaran ili prividan sukob interesa, da oni ne pripadaju, odnosno nisu kontrolisani od strane organizacije kojoj pripada aktivnost interne revizije. Izvršni rukovodilac revizije treba da podstakne učešće odbora u program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta kako bi umanjio prividan ili potencijalni sukob interesa.

1320- Izvještavanje o Programu obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta

Izvršni rukovodilac revizije mora da saopšti rezultate programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta višem rukovodstvu i odboru.

Objelodanjivanje bi trebalo da uključuje:

- Obuhvat i učestalost internih i eksternih ocjenjivanja
- Kvalifikacije i nezavisnost ocjenitelja ili tima ocjenitelja, uključujući i potencijalni sukob interesa.
- Zaključke ocjenitelja
- Korektivne planove aktivnosti.

Tumačenje:

*Forma, sadržina i dinamika saopštavanja rezultata programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta ustanovljavaju se u razgovorima s višim rukovodstvom i odborom, pri čemu se uzimaju u obzir odgovornost aktivnosti interne revizije i izvršnog rukovodioca revizije, koje su sadržane u povelji interne revizije. Kako bi se potvrdila usaglašenost sa Etičkim kodeksom i **Standardima**, rezultati eksternih i periodičnih internih procjena saopštavaju se nakon završetka tih procjena, a rezultati stalnog nadzora bar jednom godišnje. Rezultati uključuju procjenu ocjenjivača ili tima ocjenjivača o stepenu usaglašenosti.*

1321 – Upotreba navoda “U skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije”.

isticanje da je aktivnost interne revizije *usklađena sa Međunarodnim Standardima za profesionalnu praksu interne revizije* prikladno je samo ukoliko takvu tvrdnju podržavaju rezultati programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta.

Interpretation:

The internal audit activity conforms with the Code of Ethics and the **Standards** when it achieves the outcomes describe therein. The results of the quality assurance and improvement program include the results of both internal and external assessments. All internal audit activities will have the results of internal assessments. Internal audit activities in existence for at least five years will also have the results of external assessments.

1322 – Disclosure of Nonconformance

When nonconformance with the Code of Ethics or the **Standards** impacts the overall scope or operation of the internal audit activity, the chief audit executive must disclose the nonconformance and the impact to senior management and the board.

Performance Standards

2000 – Managing the Internal Audit Activity

The chief audit executive must effectively manage the internal audit activity to ensure it adds value to the organization.

Interpretation:

The internal audit activity is effectively managed when:

- It achieves the purpose and responsibility included in the internal audit charter.
- It conforms with the **Standards**.
- Its individual members conform with the Code of Ethics and the **Standards**.
- It considers trends and emerging issues that could impact the organization.

The internal audit activity adds value to the organization and its stakeholders when it considers strategies, objectives, and risk; strives to offer ways to enhance governance, risk management and control processes; and objectively provides relevant assurance.

2010- Planning

The chief audit executive must establish a risk-based plan to determine the priorities of the internal audit activity, consistent with the organization's goals.

Tumačenje:

Aktivnosti interne revizije usklađena je sa Etičkim kodeksom i **Standardima** kada postigne rezultate koji su opisani u tim smjernicama. Rezultate programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta uključuju i rezultate internog i rezultate eksternog ocjenjivanja kvaliteta. Sve aktivnosti interne revizije imaju rezultate internog ocjenjivanja kvaliteta. Aktivnosti interne revizije koje postoje najmanje pet godina, imaju i rezultate eksternog ocjenjivanja kvaliteta.

1322 – Objelodanjivanje neusaglašenosti

Kada neusaglašenost sa Etičkim kodeksom i **Standardima** utiče na cjelokupan djelokrug ili funkcionisanje aktivnosti interne revizije, izvršni rukovodilac revizije dužan je da objelodani neusaglašenosti i njen efekat višem rukovodstvu u odboru.

Standardi izvršenja

2000 – Upravljanje aktivnošću interne revizije

Kako bi osigurao dodavanje vrijednosti organizaciji, izvršni rukovodilac revizije mora efektivno da upravlja aktivnošću interne revizije.

Tumačenje:

Aktivnošću interne revizije upravlja se efektivno:

- Kada ona ostvaruje svrhu i ispunjava odgovornosti koje su definisane poveljom interne revizije
- Kada je usklađena sa **Standardima**.
- Kad su sa Etičkim kodeksom i **Standardima** usaglašeni njeni pojedinačni članovi.
- Kada razmatra trendove i nova pitanja koja mogu uticati na organizaciju.

Aktivnost interne revizije dodaje vrijednost organizaciji (i njenim interesnim stranama) kada razmatra strategije, ciljeve i rizike; teži da ponudi načine za unapređenje korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa; i kada objektivno obezbjeđuje relevantno uvjeravanje

2010 – Planiranje

izvršni rukovodilac revizije mora da ustanovi plan zasnovan na ocjeni rizika kako bi odredio prioritete aktivnosti interne revizije koji su u skladu sa ciljevima organizacije.

Interpretation:

To develop the risk-based plan, the chief audit executive consults with senior management and the board and obtains an understanding of the organization's strategies, key business objectives, associated risk, and risk management processes. The chief audit executive must review and adjust the plan, as necessary in response to changes in the organization's business, risks, operations, programs, systems, and controls.

2010.A1 – The internal audit activity's plan of engagements must be based on a documented risk assessment, undertaken at least annually. The input of senior management and the board must be considered in this process.

2010.A2 – The chief audit executive must identify and consider the expectations of senior management, the board, and other stakeholders for internal audit opinions and other conclusions.

2010.C1 – The chief audit executive should consider accepting proposed consulting engagements based on the engagement's potential to improve management of risk, add value, and improve the organization's operations. Accepted engagements must be included in the plan.

2020 – Communication and Approval

The chief audit executive must communicate the internal audit activity's plans and resource requirements, including significant interim changes, to senior management and the board for review and approval. The chief audit executive must also communicate the impact of resource limitations.

2030 – Resource Management

The chief audit executive must ensure that internal audit resources are appropriate, sufficient, and effectively deployed to achieve the approved plan.

Interpretation:

Appropriate refers to the mix of knowledge, skills, and other competencies needed to perform the plan. Sufficient refers to the quantity of resources needed to accomplish the plan. Resources are effectively deployed when they are used in a way that optimizes the achievement of the approved plan.

2040 – Policies and Procedures

The chief audit executive must establish policies and procedures to guide the internal audit activity.

Tumačenje:

Da bi razvio na riziku zasnovan plan, izvršni rukovodilac revizije konsultuje se s višim rukovodstvom i odborom direktora u cilju razumjevanja strategije organizacije, ključnih poslovnih ciljeva, povezanih rizika i procesa upravljanja rizikom. Izvršni rukovodilac revizije mora da pregleda i prilagođava plan u odgovoru na promjene u poslovanju organizacije, promjene rizika, operacija, programa, sistema i kontrola.

2010.A1 – plan angažmana aktivnosti interne revizije mora biti zasnovan na dokumentovanoj procjeni rizika, koja se vrši bar jednom godišnje. U ovom procesu mora se uzeti u obzir mišljenje višeg rukovodstva i odbora.

2010.A2 – Izvršni rukovodilac revizije mora da identifikuje i razmotri očekivanja višeg rukovodstva, odbora i drugih interesnih strana u pogledu mišljenja i drugih zaključaka interne revizije.

2010.C1 – Izvršni rukovodilac revizije treba da razmotri prihvatanje predloženih konsalting angažmana na osnovu potencijalnog doprinosa tih angažmana unapređenju upravljanja rizicima, dodavanju vrijednosti i unaprijeđenju poslovanja organizacije. Prihvaćeni angažmani moraju da budu uključeni u plan.

2020 – Saopštavanje i odobravanje

Izvršni rukovodilac revizije mora da dostavi višem rukovodstvu i odboru na razmatranje i odobrenje plana aktivnosti interne revizije i plana potreba za resursima, uključujući i sve značajne promjene. Izvršni rukovodilac revizije, takođe mora da izvjesti o efektima ograničenja resursa.

2030- Upravljanje resursima

Izvršni rukovodilac revizije mora da obezbjedi da resursi interne revizije budu odgovarajući, dovoljni i efektivno korišćeni na ostvarenju odobrenog plana.

Tumačenje:

Termin „odgovarajući resursi“ odnosi se na skup znanja, vještina i drugih sposobnosti neophodnih za realizaciju plana. Termin „dovoljni resursi“ odnosi se na kvantitet resursa neophodnih za realizaciju plana. Resursi se efektivno koriste onda kada se njihovim korišćenjem optimizuje ostvarenje odobrenog plana.

2040- Politike i Procedure

Izvršni rukovodilac revizije mora da ustanovi politike i procedure za usmjeravanje aktivnosti interne revizije.

Interpretation:

The form and content of policies and procedures are dependent upon the size and structure of the internal audit activity and the complexity of its work.

2050 – Coordination and Reliance

The chief audit executive should share information, coordinate activities, and consider relying upon the work or other internal and external assurance and consulting service providers to ensure proper coverage and minimize duplication of efforts.

Interpretation:

In coordinating activities, the chief audit executive may rely on the work of other assurance and consulting service providers. A consistent process for the basis or reliance should be established, and the chief audit executive should consider the competency, objectivity, and due professional care of the assurance and consulting service providers. The chief audit executive should also have a clear understanding of the scope, objectives, and results of the work performed by other providers of assurance and consulting services. Where reliance is placed on the work of others, the chief audit executive is still accountable and responsible for ensuring adequate support for conclusions and opinions reached by internal audit activity,

2060 – Reporting to Senior Management and the Board

The chief audit executive must report periodically to senior management and the board on the internal audit activity's purpose, authority, responsibility, and performance relative to its plan and on its conformance with the Code of Ethics and the Standards. Reporting must also include significant, risk and control issues, including fraud risks, governance issues, and other matters that require the attention of senior management and/or the board.

Interpretation:

The frequency and content of reporting are determined collaboratively by the chief audit executive, senior management, and the board. The frequency and content of reporting depends on the importance of the information to be communicated and the urgency of the related actions to be taken by senior management and/or the board.

The chief audit executive's reporting and communication to senior management and the board must include information about:

Tumačenje:

Forma i sadržina politika i procedura zavise od veličine i strukture aktivnosti interne revizije i složenosti njenog rada.

2050 – Koordinacija i oslanjanje

izvršni rukovodilac revizije treba da razmjenjuje informacije, koordinira aktivnosti i razmatra oslanjanje na rad ostalih internih i eksternih pružalaca usluga kako bi se obezbjedila adekvatna pokrivenost, a dupliranje poslova svelo na minimum.

Tumačenje:

U koordinaciji aktivnosti izvršni rukovodilac revizije može se oslanjati na rad drugih pružalaca usluga uvjeravanja i konsaltinga. Dosljedan proces treba da bude uspostavljen kao osnov oslanjanja, a izvršni rukovodilac revizije treba da razmotri kompetencije, objektivnost i dužnu profesionalnu pažnju pružalaca usluga uvjeravanja i konsaltinga. Izvršni rukovodilac revizije treba da ima i jasno razumijevanje obuhvata, ciljeva i rezultata rada koji su izvršili drugi pružaoci usluga uvjeravanja i konsaltinga. Tamo gdje se oslanja na rad drugih, izvršni rukovodilac revizije je i dalje odgovoran i polaže račun za obezbjeđivanje odgovarajuće podrške za zaključke i mišljenja do kojih je došla aktivnost interne revizije.

2060 – Izveštavanje višeg rukovodstva i odbora

Izvršni rukovodilac revizije mora periodično da izvještava više rukovodstvo i odbor o svrsi, ovlaštenju i odgovornosti aktivnosti interne revizije, kao i o izvršenju u odnosu na plan, i o njenoj usklađenosti sa Etičkim kodeksom i Standardima. Uz navedeno, izvještavanje mora da uključi i pitanja o značajnim rizicima i problemima u kontrolama, uključujući i rizike od prevara, pitanja korporativnog upravljanja i druga pitanja koja zahtjevaju pažnju rukovodstva i/ili odbora.

Tumačenje:

Dinamika i sadržaj izvještaja utvrđuju se kroz zajednički rad izvršnog rukovodioca revizije, višeg rukovodstva i odbora. Učestalost i sadržina izvještavanja zavise od važnosti informacija koje treba saopštiti i od hitnosti povezanih aktivnosti koje treba da preduzme više rukovodstvo ili/i odbor. Komunikacija sa višim rukovodstvom i odborom i izvještavanje od strane izvršnog rukovodioca revizije moraju uključivati informacije o:

- *The audit charter*
- *Independence of the internal audit activity*
- *The audit plan and progress against the plan*
- *Resource requirements*
- *Results of audit activities*
- *Conformance with the Code of Ethics and the **Standards** , and action plans to address any significant conformance issues.*
- *Management's response to risk that, in the chief audit executive's judgment, may be unacceptable to the organization.*
- *Povelji interne revizije*
- *Nezavisnosti aktivnosti interne revizije*
- *Planu revizije i napretku u odnosu na plan*
- *Zahtjevima za resursima*
- *Rezultatima aktivnosti revizije.*
- *Usaglašenosti sa Etičkim kodeksom i **Standardima** i planovima aktivnosti za razrješavanje ma kog značajnog pitanja koje se tiče usaglašenosti.*
- *Odgovorima rukovodstva na rizike koji, prema mišljenju izvršnog rukovodioca revizije, mogu biti neprihvatljivi za organizaciju.*

*These and other chief audit executive communication requirements are referenced throughout the **Standards**.*

*Ovi i drugi zahtjevi za izvršnog rukovodioca interne revizije raspoređeni su po **Standardima**.*

2070 – External Service Provider and Organizational Responsibility for Internal Auditing

When an external service provider serves as the internal audit activity, the provider must make the organization aware that the organization has the responsibility for maintaining an effective internal audit activity.

Interpretation:

*This responsibility is demonstrated through the quality assurance and improvement program which assesses conformance with the Code of Ethics and **Standards**.*

2070- Eksterni pružalac usluga i organizaciona odgovornost za internu reviziju

U slučaju kada usluge interne revizije vrši eksterni pružalac usluga, on organizaciji mora jasno da stavi do znanja da ona ima odgovornost za održavanje efektivne aktivnosti interne revizije.

Tumačenje:

*Ova odgovornost demonstrira se kroz program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta koji ocjenjuje usklađenost sa Etičkim kodeksom i **Standardima**.*

2100 – Nature of Work

The internal audit activity must evaluate and contribute to the improvement of the organization's governance, risk management, and control processes using a systematic, disciplined, and risk-based approach. Internal audit credibility and value are enhanced when auditors are proactive and their evaluations offer new insights and consider future impact.

2100 – Priroda posla

Aktivnosti interne revizije mora da vrednuje i doprinosi unaprijeđenju korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa organizacije, uz pristup koji je sistematičan, disciplinovan i zasnovan na riziku. Ugled i vrijednost interne revizije rastu kada su revizori proaktivni i kada njihove procjene nude nove poglede i razmatraju buduće uticaje.

2110 – Governance

The internal audit activity must assess and make appropriate recommendations to improve the organization's governance processes for:

- Making strategic and operational decisions
- Overseeing risk management and control
- Promoting appropriate ethics and values within the organization
- Ensuring effective organizational performance management and

2110 – Korporativno upravljanje

Aktivnost interne revizije mora da ocjenjuje i daje odgovarajuće preporuke za poboljšanje procesa korporativnog upravljanja organizacije za:

- Kreiranje strateških i operativnih odluka
- Nadzor nad upravljanjem rizikom i kontrolama
- Promovisanje odgovarajuće etike i vrijednosti u organizaciji
- Obezbeđenja efektivnog upravljanja

- accountability.
- Communicating risk and control information to appropriate areas of the organization.
 - Coordinating the activities of, and communicating information among the board external and internal auditors, other assurance providers, and management.

- poslovanjem u organizaciji i polaganje računa
- Saopštavanje informacija o rizicima i kontroli odgovarajućim djelovima organizacije.
 - Koordinaciju aktivnosti i razmjenu informacija između odbora, eksternih i internih revizora, drugih pružalaca usluga uvjeravanja i rukovodstva.

2110.A1 – The internal audit activity must evaluate the design, implementation, and effectiveness of the organization's ethics-related objectives, programs, and activities.

2110.A2 – The internal audit activity must assess whether the information technology governance of the organization supports the organization's strategies and objectives.

2110.A1 – Aktivnost interne revizije mora da ocijeni dizajn, primjenu i efektivnost ciljeva, programa i aktivnosti povezanih sa etikom.

2110.A2 – Aktivnost interne revizije mora da ocijeni da li upravljanje informacionom tehnologijom u organizaciji podržava strategije i ciljeve organizacije.

2120 – Risk Management

The internal audit activity must evaluate the effectiveness and contribute to the improvement of risk management processes.

Interpretation:

Determining whether risk management processes are effective is a judgment resulting from the internal auditor's assessment that:

- *Organizational objectives support and align with the organization's mission.*
- *Significant risks are identified and assessed.*
- *Appropriate risk responses are selected that align risks with the organization's risk appetite.*
- *Relevant risk information is captured and communicated in a timely manner across the organization, enabling staff, management, and the board to carry out their responsibilities.*

The internal audit activity may gather the information to support this assessment during multiple engagements. The results of these engagements, when viewed together, provide an understanding of the organization's risk management processes and their effectiveness. Risk management processes are monitored through ongoing management activities, separate evaluations, or both.

2120.A1 – The internal audit activity must evaluate risk exposures relating to the organization's governance, operations, and information systems regarding the:

2120 – Upravljanje rizikom

Aktivnost interne revizije mora da procjenjuje efektivnost i da doprinosi unaprijeđenju procesa upravljanja rizikom.

Tumačenje:

Odrediti da li je proces upravljanja rizikom efektivan podrazumijeva prosuđivanje proisteklo iz ocjene internog revizora:

- *Da ciljevi organizacije podržavaju misiju organizacije i usklađeni su s njom.*
- *Da su značajni rizici identifikovani i ocijenjeni.*
- *Da su odgovarajući odgovori na rizike odabrani u skladu sa organizacionom sklonošću ka riziku.*
- *Da su relevantne informacije o riziku zabilježene i pravovremeno saopštene organizaciji, što omogućava zaposlenima, rukovodstvu i odboru da izvršavaju svoje obaveze.*

Aktivnost interne revizije može da prikupi informacije kako bi potkrijepila ocjenjivanje vršeno kroz višestruke angažmane. Rezultati ovih angažmana, kada se posmatraju zajedno, obezbjeđuju razumijevanje procesa upravljanja rizikom u organizaciji i njihovu efektivnost. Proces upravljanja rizikom se nadgleda ili u okviru tekućih aktivnosti rukovodstva ili kroz posebne procjene ili na oba načina.

2120.A1 – Aktivnost interne revizije mora da ocjenjuje izloženost riziku koji je povezan s korporativnim upravljanjem, poslovanjem i informacionim sistemima, a u vezi sa:

- Achievement of the organization's strategic objectives
 - Reliability and integrity of financial and operational information.
 - Effectiveness and efficiency of operations and programs.
 - Safeguarding of assets
 - Compliance with laws, regulations, policies, procedures, and contracts.
- Dostizanjem strateških ciljeva organizacije
 - Pouzadnošću i integritetom finansijskih i operativnih informacija
 - Efikasnošću i efektivnošću operacija i programa.
 - Zaštitom imovine
 - Usklađenošću sa zakonima, propisima, politikama, procedurama i ugovorima.

2120.A2 – The internal audit activity must evaluate the potential for the occurrence of fraud and how the organization manages fraud risk.

2120.C1 – During consulting engagements, internal auditors must address risk consistent with the engagement's objectives and be alert to the existence of other significant risks.

2120.C2 – Internal auditors must incorporate knowledge of risks gained from consulting engagements into their evaluation of the organization's risk management processes.

2120.C3 – When assisting management in establishing or improving risk management processes, internal auditors must refrain from assuming any management responsibility by actually managing risks.

2130 – Control

The internal audit activity must assist the organization in maintaining effective controls by evaluating their effectiveness and efficiency and by promoting continuous improvement.

2130.A1 – The internal audit activity must evaluate the adequacy and effectiveness of controls in responding to risks within the organization's governance, operations, and information systems regarding the:

- Achievement of the organization's strategic objectives.
- Reliability and integrity of financial and operational information.
- Effectiveness and efficiency of operations and programs.
- Safeguarding of assets
- Compliance with laws, regulations, policies, procedures, and contracts.

2130.C1 – Internal auditors must incorporate knowledge of controls gained from consulting engagements into evaluating of the organization's control processes.

2120.A2 – Aktivnost interne revizije mora da procijeni potencijal za nastanak prevara i način na koji se u organizaciji upravlja rizikom od prevara.

2120.C1 – Tokom konsalting angažmana, interni revizori moraju da se bave rizicima koji su u skladu s ciljevima angažmana i da budu spremni da uoče postojanje drugih značajnih rizika.

2120.C2 - Interni revizori moraju da inkorporiraju saznanja o rizicima, stečena tokom konsalting angažmana, u svoju procjenu procesa upravljanja rizikom u organizaciji.

2120.C3 – Kada pomažu rukovodstvu u uspostavljanju ili unaprijeđenju procesa upravljanja rizikom, interni revizori moraju da se uzdrže od preuzimanja bilo kakve rukovodeće odgovornosti za upravljanje rizikom.

2130 – Kontrola

Aktivnosti interne revizije mora da pomaže organizaciji u održavanju efektivnosti kontrola tako što ocjenjuje njihovu efikasnost i promovise njihovo stalno unapređivanje.

2130.A1 – Aktivnost interne revizije mora da ocijeni adekvatnost i efektivnost kontrola u organizaciji u pogledu odgovora na rizike u korporativnom upravljanju, poslovnju i informacionim sistemima u vezi sa:

- dostizanjem strateških ciljeva organizacije;
- pouzdanošću i integritetom finansijskih i operativnih informacija
- efikasnošću i efektivnošću operacija i programa
- zaštitom imovine
- usklađenošću sa zakonima, propisima, politikama, procedurama i ugovorima.

2130.C1 – Interni revizori moraju u procjenu kontrolnih procesa organizacije da uključe saznanja o kontrolama koja su stečena tokom konsalting angažmana.

2200 – Engagement Planning

international auditors must develop and document a plan for each engagement, including the engagement's objectives, scope, timing, and resource allocations. The plan must consider the organization's strategies, objectives, and risks relevant to the engagement.

2201- Planning Considerations

In planning the engagement, internal auditors must consider:

- The strategies and objectives of the activity being reviewed and the means by which the activity controls its performance.
- The significant risks to the activity's objectives resources, and operations and the means by which the potential impact of risk is kept to an acceptable level.
- The adequacy and effectiveness of the activity's governance, risk management, and control processes compared to a relevant framework or model.
- The opportunities for making significant improvements to the activity's governance, risk management, and control processes.

2201.A1 – When planning an engagement for parties outside the organization, internal auditors must establish a written understanding with them about objectives, scope, respective responsibilities, and other expectations, including restrictions on distribution of the results of the engagement and access to engagement records.

2201.C1 – Internal auditors must establish an understanding with consulting engagement clients about objectives, scope, respective responsibilities, and other client expectation. For significant engagements, this understanding must be documented.

2210 – Engagement Objectives

Objectives must be established for each engagement.

2210.A1 – Internal auditors must conduct a preliminary assessment of the risks relevant to the activity under review. Engagement objectives must reflect the results of this assessment.

2210.A2 – Internal auditors must consider the probability of significant errors, fraud, noncompliance, and other exposures when developing the engagement objectives.

2200- Planiranje angažmana

Interni revizori moraju da izrade i dokumentuju plan za svaki angažman, uključujući ciljeve tog angažmana, obuhvat, raspored vremena i alokaciju resursa. Plan mora da uzme u obzir strategije, ciljeve i rizike organizacije od značaja za angažman.

2021 – Razmatranja tokom planiranja

Prilikom planiranja angažmana, interni revizori moraju da razmotre:

- Strategije i ciljeve aktivnosti koja se pregleda i sredstva kojima aktivnost kontroliše svoje izvršenje.
- Značajne rizike po ciljeve, resurse i operacije aktivnosti, kao i sredstva pomoću kojih se potencijalni efekat rizika odražava na prihvatljivom nivou.
- Adekvatnost i efektivnost procesa upravljanja aktivnostima, upravljanja rizicima i kontrolnih procesa u odnosu na relevantin okvir ili model.
- Prilike za značajna unaprijeđenja u upravljanju aktivnostima, upravljanju rizicima i procesima kontrole.

2201.A1- Kada planiraju angažmane za strane izvan organizacije, interni revizori moraju s njima da sačine pisani sporazum o ciljevima, obuhvatu, odgovornostima i ostalim očekivanjima, uključujući i ograničenja saopštavanja rezultata angažovanja i pristupa zapisima angažmana.

2201.C1 – Interni revizori moraju da sačine sporazum s klijentima konsalting angažmana o ciljevima, obuhvatu, odgovornostima i ostalim očekivanjima klijenata. Za značajne angažmane taj sporazum mora da bude dokumentovan.

2210 – Ciljevi angažmana

Za svaki angažman moraju biti ustanovljeni ciljevi.

2210.A1 – Interni revizori moraju da obave preliminarnu ocjenu rizika relevantnih za aktivnost koja se ispituje. Ciljevi angažmana moraju da odražavaju rezultate ove ocjene.

2210.A2 – Prilikom određivanja ciljeva angažmana, interni revizori moraju da uzmu u obzir vjerovatnoću pojave značajnih grešaka, prevare, neusklađenosti i ostale rizike.

2210.A3 – Adequate criteria are needed to evaluate governance, risk management, and controls. Internal auditors must ascertain the extent to which management and/or the board has established adequate criteria to determine whether objectives and goals have been accomplished. If adequate, internal auditors must use such criteria in their evaluation. If inadequate, internal auditors must identify appropriate evaluation criteria through discussion with management and/or the board.

Interpretation:

Types of criteria may include:

- *Internal (e.g., policies and procedures of the organization)*
- *External (e.g., laws and regulations imposed by statutory bodies).*
- *Leading practices (e.g., industry and professional guidance)*

2210.C1 – Consulting engagement objectives must address governance, risk management, and control processes to the extent agreed upon with the client.

2210.C2 – Consulting engagement objectives must be consistent with the organization's values, strategies, and objectives.

2220 – Engagement Scope

The established scope must be sufficient to achieve the objectives of the engagement.

2220.A1 – The scope of the engagement must include consideration of relevant systems, records, personnel, and physical properties, including those under the control of third parties.

2220.A2 – if significant consulting opportunities arise during an assurance engagement, a specific written understanding as to the objectives, scope, respective responsibilities, and other expectation should be reached and the results of the consulting engagement communicated in accordance with consulting standards.

2220.C1 – In performing consulting engagements, internal auditors must ensure that the scope of the engagement is sufficient to address the agreed-upon objectives. If internal auditors develop reservations, about the scope during the engagement, these reservations must be discussed with the client to determine whether to continue with the engagement.

2210.A3 – Za ocjenu korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i ocjenu kontrola potrebni su adekvatni kriterijumi. Interni revizori moraju da utvrde stepen u kome su rukovodstvo i/ili odbor uspostavili adekvatne kriterijume kako bi ocjenili da li su ciljevi i zadaci ostvareni. Ukoliko su kriterijumi adekvatni, interni revizori te kriterijume moraju primjenjivati prilikom sopstvene procjene. Ukoliko su kriterijumi neadekvatni, interni revizori u razgovoru s rukovodstvom i/ili odborom moraju da identifikuju odgovarajuće kriterijume za ocjenu.

Tumačenje:

Vrste kriterijuma mogu da uključe:

- *Interne kriterijume (na primjer politike i procedure organizacije).*
- *Eksterne kriterijume (na primjer zakone i propise koje su uvela zakonodavna tijela)*
- *Vodeće prakse (na pr. smjernice za djelatnost i profesionalne smjernice)*

2210.C1 – Ciljevi konsalting angažmana moraju da obuhvate korporativno upravljanje, upravljanje rizicima i kontrolne procese u mjeri u kojoj je to ugovoreno s klijentom.

2210.C2 – Ciljevi konsalting angažmana moraju biti u skladu s vrijednostima, strategijama i ciljevima organizacije.

2220- Obuhvat angažmana

Utvrđeni obuhvat mora da bude dovoljan za dostizanje ciljeva angažmana.

2220.A1 – Obuhvat angažmana mora da uključi razmatranje relevantnih sistema, evidencija, zaposlenih i fizičke imovine, uključujući i onu koja je pod kontrolom trećih lica.

2220.A2 – Ukoliko se tokom obavljanja angažmana uvjeravanja pojavi značajna prilika za pružanje usluga konsaltinga, treba da bude postignut poseban pismeni sporazum o ciljevima, obuhvatu, odgovornostima svake od strana, kao i o ostalim očekivanjima. Rezultati konsalting angažmana treba da budu saopšteni u skladu sa standardima za usluge konsaltinga.

2220.C1 – Pri obavljanju konsalting angažmana, interni revizori moraju osigurati da je obuhvat angažmana dovoljan da se njime ostvare dogovoreni ciljevi. Ukoliko se tokom obavljanja konsalting angažmana pojave ograničenja u pogledu obuhvata, ova ograničenja se moraju razmotriti sa klijentom kako bi se odredilo da li nastaviti sa angažmanom.

2220.C2 – During consulting engagements, internal auditors must address controls consistent with the engagement's objectives and be alert to significant control issues.

2230 – Engagement Resource Allocation

Internal auditors must determine appropriate and sufficient resources to achieve engagement objectives based on an evaluation of the nature and complexity of each engagement, time constraints, and available resources.

Interpretation:

Appropriate refers to the mix of knowledge, skills, and other competencies needed to perform the engagement. Sufficient refers to the quantity of resources needed to accomplish the engagement with due professional care.

2240 – Engagement Work Program

Internal auditors must develop and document work programs that achieve the engagement objectives.

2240.A1 – Work programs must include the procedures for identifying, analyzing, evaluating, and documenting information during the engagements. The work program must be approved prior to its implementation, and any adjustments approved promptly.

2240.C1 – Work programs for consulting engagements may vary in form and content depending upon the nature of the engagement.

2300 – Performing the Engagement

Internal auditors must identify, analyze, evaluate, and document sufficient information to achieve the engagement's objectives.

2310 – Identify information

Internal auditors must identify sufficient, reliable, relevant, and useful information to achieve the engagement's objectives.

2220.C2 – Tokom konsalting angažmana, interni revizori moraju da se pozabave kontrolama koje su u skladu s ciljevima angažmana i da budu spremni da uoče druga značajna pitanja u vezi s kontrolama.

2230 – Raspored resursa angažmana

Interni revizori moraju da odrede odgovarajuće i dovoljne resurse za ostvarenje ciljeva angažmana, a na osnovu ocjene prirode i složenosti svakog angažmana, vremensih ograničenja i raspoloživih resursa.

Tumačenje:

„Odgovarajući“ se odnosi na kombinaciju znanja, vještina i drugih kompetencija koje su potrebne za izvršenje angažmana. „Dovoljni“ se odnosi na količinu resursa koji su potrebni za izvršenje angažmana uz dužnu profesionalnu pažnju.

2240 – Radni program angažmana

Interni revizori moraju da razviju i dokumentuju radne programe kojima se ostvaruju ciljevi angažmana.

2240.A1 – Radni programi moraju da uključe procedure za identifikovanje, analizu, procjenu i dokumentovanje informacija tokom angažmana. Radni program mora da bude odobren prije primjene, a svaka njegova izmjena mora biti odobrena bez odlaganja.

2240.C1 – Radni programi konsalting angažmana mogu da se razlikuju po formi i sadržaju u zavisnosti od prirode angažmana.

2300 – Izvođenje angažmana

Interni revizori moraju da identifikuju analiziraju, procjene i dokumentuju informacije dovoljne za ostvarenje ciljeva angažmana.

2310 – Identifikacija informacija

Kako bi ostvarili ciljeve angažmana, interni revizori moraju da identifikuju dovoljne, pouzdane, relevantne i korisne informacije.

Interpretation:

Sufficient information is factual, adequate, and convincing so that a prudent, informed person would reach the same conclusions as the auditor. Reliable information is the best attainable information through the use of appropriate engagement techniques. Relevant information supports engagement observation and recommendations and is consistent with the objectives for the engagement. Useful information helps the organization meet its goals.

2320 – Analysis and Evaluation

Internal auditors must base conclusions and engagement results on appropriate analyses and evaluations.

2330 – Documenting information

Internal auditors must document sufficient, reliable, relevant, and useful information to support the engagement results and conclusions.

2330.A1 – The chief audit executive must control access to engagement records. The chief audit executive must obtain the approval of senior management and/or legal counsel prior to releasing such records to external parties, as appropriate.

2330.A2 – The chief audit executive must develop retention requirements for engagement records, regardless of the medium in which each record is stored. These retention requirements must be consistent with the organization's guidelines and any pertinent regulatory or other requirements.

2330.C1 – The chief audit executive must develop policies governing the custody and retention of consulting engagement records, as well as their release to internal or external parties. These policies must be consistent with the organization's guidelines and any pertinent regulatory or other requirements.

2340 – Engagement Supervision

Engagements must be properly supervised to ensure objectives are achieved, quality is assured, and staff is developed.

Interpretation:

The extent of supervision required will depend on the proficiency and experience of internal auditors and the complexity of the engagement. The chief audit executive has overall responsibility for supervising the engagement, whether performed by or for the internal audit activity, but may designate appropriately experienced members of the internal

Tumačenje:

Dovoljne informacije zasnovane su na činjenicama, adekvatene su i ubjedljive, tako da, na osnovu njih, svaka pažljiva i informisana osoba može doći do istog zaključka kao i revizor. Pouzdane informacije su najbolje informacije dobijene uz primjenu odgovarajućih revizorskih tehnika. Relevantne informacije podržavaju zapažanja i preporuke i u skladu su s ciljevima angažmana. Korisne informacije pomažu organizaciji da dostigne svoje ciljeve.

2320 – Analiza i procjena

Interni revizori moraju da zasnivaju zaključke i rezultate angažmana na odgovarajućim analizama i procjenama.

2330 – Dokumentovanje informacija

Interni revizori moraju da dokumentuju dovoljne, pouzdane, relevantne i korisne informacije kako bi potkrijepili rezultate i zaključke angažmana.

2330.A1 – Izvršni rukovodilac revizije mora da kontroliše pristup zapisima angažmana. Izvršni rukovodilac revizije mora, kada je to primjereno, prije sastavljanja ovih zapisa na raspolaganje eksternim stranama, da pribavi odobrenje višeg rukovodstva i/ili pravno mišljenje.

2330.A2 – Izvršni rukovodilac revizije mora da razvije zahtjeve za čuvanje zapisa angažmana, bez obriza na medij na kome se svaki zapis čuva. Ovi zahtjevi moraju biti u skladu sa smjernicama organizacije i svim relevantnim regulatornim ili drugim zahtjevima.

2330.C1 – Izvršni rukovodilac revizije mora da ustanovi politike za upravljanje, čuvanje i korišćenje zapisa konsalting angažmana i njihovo izdavanje internim i eksternim korisnicima. Ove politike moraju da budu konzistentne sa smjernicama organizacije, kao i sa drugim relevantnim regulatornim ili drugom zahtjevima.

2340 – Nadzor nad angažmanom

Angažmani moraju biti nadzirani na odgovarajući način kako bi se obezbjedilo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih.

Tumačenje:

Stepen neophodnog nadzora zavisice od stručnosti i iskustava internih revizora i od složenosti angažmana. Izvršni rukovodilac revizije ima sveobuhvatnu odgovornost za nadzor nad obavljanjem angažmana, bez obzira da li istu vrši aktivnost interne revizije ili se angažman obavlja za njen račun. Izvršni rukovodilac može u aktivnosti

audit activity to perform the review. Appropriate evidence of supervision is documented and retained,

2400 – Communicating Results

Internal auditors must communicate the results of engagements.

2410 – Criteria for Communicating

Communications must include the engagement's objectives, scope, and results.

2410.A1 – Final communication of engagement results must include applicable conclusions, as well as applicable recommendations and/or action plans. Where appropriate, the internal auditor's opinion should be provided. An opinion must take into account the expectations of senior management, the board, and other stakeholders and must be supported by sufficient, reliable, relevant, and useful information.

Interpretation:

Opinions at the engagement level may be ratings, conclusions, or other descriptions of the results. Such an engagement may be in relation to controls around a specific process, risk, or business unit. The formulation of such opinions requires consideration of the engagement results and their significance.

2410.A2 – Internal auditors are encouraged to acknowledge satisfactory performance in engagement communications.

2410.A3 – When releasing engagement results to parties outside the organization, the communication must include limitations on distribution and use of the results.

2410.C1 – Communication of the progress and results of consulting engagements will vary in form and content depending upon the nature of the engagement and the needs of the client.

2420 – Quality of Communications

Communications must be accurate, objective, clear, concise, constructive, complete, and timely.

Interpretation:

Accurate communications are free from errors and distortions and are faithful to the underlying facts. Objective communications are fair, impartial, and unbiased and are the result of a fair-minded and balanced assessment of all relevant facts and circumstances. Clear communications are easily understood and logical, avoiding unnecessary

interne revizije odrediti zaposlene koji imaju odgovarajuće iskustvo da vrše taj nadzor. Odgovarajuća evidencija o obavljenim nadzorima se dokumentuje i čuva.

2400 – Saopštavanje rezultata

Interni revizori moraju da saopšte rezultate angažmana.

2410 – Kriterijumi izvještavanja

Izveštaji moraju da uključe ciljeve, obuhvat i rezultate angažmana.

2410.A1 – Konačno izvještavanje o rezultatima angažmana mora da uključi primjenjive zaključke, kao i primjenjive preporuke i/ili planove aktivnosti. Kada je to primjereno, mišljenje internih revizora treba da bude obezbijeđeno. Mišljenje u obzir mora uzeti očekivanja višeg rukovodstva, odbora i drugih interesnih strana i mora biti potkrijepljeno dovoljnim, pouzdanim, relevantnim i korisnim informacijama.

Tumačenje:

Na nivou angažmana, mišljenja mogu biti prezentirana kao rangiranja, zaključci ili drugi opisi rezultata. Angažman može biti povezan s kontrolama poslovne jedinice. Formulacija ovih mišljenja zahtijeva razmatranje rezultata angažmana i njihovog značaja.

2410.A2 – Interni revizori se ohrabruju da pri saopštavanju rezultata angažmana izvještaju kada je poslovanje zadovoljavajuće.

2410.A3 – Kada se rezultati angažmana saopštavaju stranama izvan organizacije, izvještaj mora da sadrži ograničenja za dalje distribuiranje i korišćenje rezultata.

2410.C1 – Saopštenja o toku i rezultatima konsalting angažmana razlikovaće se po formi i sadržaju u zavisnosti od prirode angažmana i potreba klijenta.

2420- Kvalitet izvještavanja

izveštaji moraju da budu tačni, objektivni, jasni, koncizni, konstruktivni, potpuni i blagovremeni.

Tumačenje:

Tačni izvještaji ne sadrže greške i iskrivljene informacije i dosljedno odražavaju činjenice na kojima se zasnivaju. Objektivni izvještaji su realni, nepristrasni i bez predrasuda i proizvod su korektne i uravnotežene ocjene svih relevantnih činjenica i okolnosti. Jasni izvještaji su laki za razumijevanje i logični, bez nepotrebne tehničke

technical language and providing all significant and relevant information. Concise communications are to the point and avoid unnecessary elaboration, superfluous detail, redundancy, and wordiness. Constructive communications are helpful to the engagement client and the organization and lead to improvements where needed. Complete communications lack nothing that is essential to the target audience and include all significant and relevant information and observations to support recommendations and conclusions. Timely communications are opportune and expedient, depending on the significance of the issue, allowing management to take appropriate corrective action.

2421 – Errors and Omissions

If a final communication contains a significant error or omission, the chief audit executive must communicate corrected information to all parties who received the original communication.

2430- Use of “Conducted in Conformance with the International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing”

Indicating that engagements are “conducted in conformance with the *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*” is appropriate only if supported by the results of the quality assurance and improvement program.

2431 – Engagement Disclosure of Nonconformance

When nonconformance with the Code of Ethics or the *Standards* impacts a specific engagement, communication of the results must disclose the:

- Principle(s) or rule(s) of conduct of the Code of Ethics or the Standard(s) with which full conformance was not achieved.
- Reason(s) for nonconformance.
- Impact of nonconformance on the engagement and the communicated engagement results.

2440- Disseminating Results

The chief audit executive must communicate results to the appropriate parties.

Interpretation:

The chief audit executive is responsible for reviewing and approving the final engagement communication before issuance and for deciding to whom and how it will be disseminated. When the chief audit executive delegates these duties, he or she retains overall responsibility.

terminologije, a sadrže sve značajne i relevantne informacije. Koncizni izvještaji usmjereni su na suštinu, bez nepotrebne razrade, suvišnih detalja, ponavljanja i obilja riječi. Konstruktivni izvještaji pomažu klijentu angažmana i organizaciji i vode unaprijeđenjima tamo gdje je to potrebno. Potpunim izvještajima ne nedostaje ništa što je od suštinske važnosti za ciljne primaoce, oni uključuju sve relevantne informacije i zapažanja koja su osnov za preporuke i zaključke. Blagovremeni izvještaji dati su u pravom trenutku i cjelishodni su, u skladu sa značajem obuhvaćene problematike, i omogućuju rukovodstvu da preduzme odgovarajuće korektivne aktivnosti.

2421 – Greške i propusti

Ukoliko konačan izvještaj sadrži značajnu grešku ili propust, izvršni rukovodilac revizije mora da dostavi ispravljenu informaciju svim stranama koje su primile prvobitni izvještaj.

2430 – Upotreba navoda „Izvršeno u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije“

Izjava da su angažmani „izvršeni u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije“ odgovarajuća je samo ukoliko rezultati programa obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta potkrepljuju takvu izjavu.

2431 – Objelodanjivanje neusklađenosti angažmana

Kada neusaglašenost sa Etičkim kodeksom i *Standardima* utiče na konkretan angažman, u izvještaju o rezultatima mora se objelodaniti:

- Princip/principi ili pravilo/pravila ponašanja iz Etičkog kodeksa ili Standard(i) s kojim(a) nije postignuta puna usaglašenost
- Razlog/razlozi neusaglašenosti
- Uticaj neusaglašenosti na angažman i na saopštene rezultate angažmana.

2440- Dostavljanje rezultata

izvršni rukovodilac revizije mora da saopšti rezultate odgovarajućim stranama.

Tumačenje:

Izvršni rukovodilac revizije odgovoran je za pregled i odobravanje konačnog izvještaja o angažmanu prije njegovog izdavanja, kao i za odlučivanje o tome kome će i kako on biti dostavljen. Kada izvršni rukovodilac revizije delegira ove dužnosti, on (ili ona) zadržava opštu odgovornost.

2440.A1 –The chief audit executive is responsible for communicating the final results to parties who can ensure that the results are given due consideration.

2440.A2 – If not otherwise mandated by legal, statutory, or regulatory requirements, prior to releasing results to parties outside the organization the chief audit executive must:

- Assess the potential risk to the organization
- Consult with senior management and/or legal counsel as appropriate.
- Control dissemination by restricting the use of the results.

2440.C1 – The chief audit executive is responsible for communicating the final results of consulting engagements to clients.

2440.C2 – During consulting engagements, governance, risk management, and control issues may be identified. Whenever these issues are significant to the organization, they must be communicated to senior management and the board.

2450- Overall Opinions

When an overall opinion is issued, it must take into account the strategies, objectives, and risk of the organization; and the expectations of senior management, the board, and other stakeholders. The overall opinion must be supported by sufficient, reliable, relevant, and useful information.

Interpretation:

The communication will include:

- *the scope, including the time period to which the opinion pertains.*
- *Scope limitations.*
- *Consideration of all related projects, including the reliance on other assurance providers.*
- *A summary of the information that supports the opinion.*
- *The risk or control framework or other criteria used as a basis for the overall opinion,*
- *The overall opinion, judgment, or conclusion reached.*

The reason for an unfavorable overall opinion must be stated.

2240.A1 – Izvršni rukovodilac revizije je odgovoran za saopštavanje konačnih rezultata onim stranama koje mogu osigurati da je rezultatima posvećena dužna pažnja.

2440.A2 – Ukoliko nije drugačije utvrđeno pravnim, zakonskim ili regulatornim zahtjevima, prije nego što dostavi rezultate stranama izvan organizacije, izvršni rukovodilac revizije mora da:

- Ocjeni potencijalni rizik po organizaciju
- Konsultuje se s višim rukovodstvom i/ili pribavi pravni savjet kad je to primjereno
- Kontroliše objavljivanje rezultata ograničavanjem njihove upotrebe.

2440.C1 – Izvršni rukovodilac revizije odgovoran je za izvještavanje korisnika o konačnim rezultatima konsalting angažmana.

2440.C2 – Tokom konsalting angažmana mogu biti identifikovani problemi u vezi s korporativnim upravljanjem, upravljanjem rizicima i kontrolama. Uvijek kada su ti problemi od značaja za organizaciju, oni moraju biti saopšteni višem rukovodstvu ili odboru.

2450 – Sveobuhvatna mišljenja

Kada se izdaje sveobuhvatno mišljenje, ono mora u obzir uzeti strategije, ciljeve i rizike organizacije i očekivanja višeg rukovodstva, odbora i drugih interesnih strana. Sveobuhvatno mišljenje mora biti potkrijepljeno dovoljnim, pouzdanim i korisnim informacijama.

Tumačenje:

izvještavanje će uključiti:

- *Obuhvat i vremenski period na koji se mišljenje odnosi*
- *Ograničenja obuhvata*
- *Razmatranje svih povezanih projekata uključujući i oslonac na druge pružaoce usluga uvjeravanja*
- *Rezime informacija koje podržavaju konkretno mišljenje.*
- *Okvir rizika ili kontrole ili druge kriterijume koji su korišćeni kao osnov za davanje sveobuhvatnog mišljenja.*
- *Sveobuhvatno mišljenje, ocjenu ili zaključak do koga se došlo.*

Razlozi za nepovoljno mišljenje moraju biti iznijeti.

2500 – Monitoring Progress

The chief audit executive must establish and maintain a system to monitor the disposition of results communicated to management.

2500.A1 – The chief audit executive must establish a follow-up process to monitor and ensure that management actions have been effectively implemented or that senior management has accepted the risk of not taking action.

2500.C1 – The internal audit activity must monitor the disposition of results of consulting engagements to the extent agreed upon with the client.

2600 – Communicating the Acceptance of Risk

When chief audit executive concludes that management has accepted a level of risk that may be unacceptable to the organization, the chief audit executive must discuss the matter with senior management. If the chief of audit executive determines that the matter has not been resolved, the chief audit executive must communicate the matter to the board.

Interpretation:

The identification of risk accepted by management may be observed through an assurance or consulting engagement, monitoring progress on action taken by management as a result or prior engagements, or other means. It is not the responsibility of the chief audit executive to resolve the risk.

2500 – Praćenje napretka

izvršni rukovodilac revizije mora da ustanovi i održava sistem praćenja rezultata o kojima je podnijet izvještaj rukovodstvu.

2500.A1- Izvršni rukovodilac revizije mora da uspostavi proces naknadne provjere radi nadzora i osiguranja, to jest da utvrdi jesu li korektivne aktivnosti efektivno sprovedene i da li je više rukovodstvo prihvatilo rizik nepreduzimanja aktivnosti.

2500.C1 – Aktivnost interne revizije mora biti da prati postupanje s rezultatima konsalting angažmana do stepena u kome je to dogovoreno sa klijentom.

2600 – Izveštavanje o prihvaćenom riziku

Kada izvršni rukovodilac revizije zaključi da je rukovodstvo prihvatilo nivo rizika koji može biti neprihvatljiv za organizaciju, on/ona mora da raspravi to pitanje s višim rukovodstvom.

Ukoliko izvršni rukovodilac revizije utvrdi da pitanje nije razriješeno, on/ona mora da izvjesti odbor o tom pitanju.

Tumačenje:

Identifikovanje rizika koji je prihvatilo rukovodstvo može se uočiti u toku angažmana uvjeravanja ili konsalting angažmana, nadgledanja napretka u aktivnostima koje su preduzete od rukovodstva kao rezultat prethodnih angažmana ili na drugačiji način. Izvršni rukovodilac revizije nema odgovornost za rešavanje pitanja rizika.

Glossary

Add Value

The internal audit activity adds value to the organization (and its stakeholders) when it provides objective and relevant assurance, and contributes to the effectiveness and efficiency of governance, risk management, and control processes.

Adequate Control

Present if management has planned and organized (designed) in a manner that provides reasonable assurance that the organization's goals and objectives will be achieved efficiently and economically.

Rječnik termina

Dodavanje vrijednosti

Aktivnost interne revizije dodaje vrijednost organizaciji (i njenim interesnim stranama) kada obezbjeđuje objektivno i relevantno uvjeravanje i doprinosi efektivnosti i efikasnosti korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa.

Odgovarajuća kontrola

Postoji ako je istu rukovodstvo planiralo i organizovalo (osmislilo) na način koji obezbjeđuje razumno uvjeravanje da se rizicima organizacije upravlja efektivno i da će ciljevi organizacije biti efektivno i efikasno dostignuti.

Assurance Services

An objective examination of evidence for the purpose of providing an independent assessment on governance, risk management, and control processes for the organization. Examples may include financial, performance, compliance, system security, and due diligence engagements.

Board

The highest level governing body (e.g., a board of directors, a supervisory board, or a board of governors or trustees) charged with the responsibility to direct and/or oversee the organization's activities and hold senior management accountable. Although governance arrangements vary among jurisdictions and sectors, typically the board includes members who are not part of management. If a board does not exist, the word "board" in the *Standards* refers to a group or person charged with governance of the organization. Furthermore, "board" in the *Standards* may refer to a committee or another body to which the governing body has delegated certain functions (e.g., an audit committee).

Charter

The internal audit charter is a formal document that defines the internal audit activity's purpose, authority, and responsibility. The internal audit charter establishes the internal audit activity's position within the organization; authorizes access to records, personnel, and physical properties relevant to the performance of engagements; and defines the scope of internal audit activities.

Chief Audit Executive

Chief audit executive describes the role of a person in a senior position responsible for effectively managing the internal audit activity in accordance with the internal audit charter and the mandatory elements of the International Professional Practices Framework. The chief audit executive or others reporting to the chief audit executive will have appropriate professional certification and qualifications. The specific job title and/or responsibilities of the chief audit executive may vary across organizations.

Code of Ethics

The Code of Ethics of The Institute of Internal Auditors (IIA) are Principles relevant to the profession and practice of internal auditing and

Usluge uvjeravanja

Objektivno ispitivanje dokaza u svrhu obezbjeđivanja nezavisne ocjene korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa za potrebe organizacije. Primjeri mogu uključivati angažmane koji se odnose na finansije, usklađenost, sigurnost sistema i angažmane dubinskog snimanja.

Odbor

Najviši nivo upravnog tijela (na primjer odbor direktora, nadzorni odbor, odbor guvernera ili povjerenika), kome je dodjeljena odgovornost da usmjerava i/ili nadzire aktivnosti organizacije i kome više rukovodstvo polaže račun. Iako aranžmani upravljanja variraju među jurisdikcijama i oblastima, obično odbor uključuje članove koji nijesu dio rukovodstva. Ako odbor ne postoji, riječ „odbor“ u *Standardima* odnosi se na grupu ili lice koje je zaduženo za upravljanje organizacijom. Osim toga „odbor“ u *Standardima* može se odnositi na odbor ili drugo tijelo kome je upravno tijelo povjerilo određene funkcije (npr. odbor za reviziju).

Povelja

Povelja interne revizije je formalni dokument koji definiše svrhu, ovlašćenja i odgovornost aktivnosti interne revizije. Povelja interne revizije ustanovljava poziciju aktivnosti interne revizije u organizaciji, daje ovlašćenja za pristup zapisima, zaposlenima i fizičkoj imovini od značaja za vršenje angažmana i definiše obuhvat aktivnosti interne revizije.

Izvršni rukovodilac revizije

izraz „izvršni rukovodilac revizije“ opisuje ulogu lica na višoj poziciji koje je odgovorno za efektivno upravljanje aktivnošću interne revizije u skladu s poveljom interne revizije i Međunarodnim okvirom profesionalne prakse. Izvršni rukovodilac revizije ili drugi koji ga izvještavaju imaju odgovarajuće profesionalne sertifikate i kvalifikacije. Specifičan naziv radnog mjesta i/ili uloga izvršnog rukovodioca revizije može se razlikovati od organizacije do organizacije.

Etički kodeks

Etički kodeks Instituta internih revizora (IIA) predstavlja načela relevantna za profesiju i prakse interne revizije i pravila ponašanja koja opisuju

Rules of Conduct that describe behavior expected of internal auditors. The Code of Ethics applies to both parties and entities that provide internal audit services. The purpose of the Code of Ethics is to promote an ethical culture in global profession of internal auditing.

Compliance

Adherence to policies, plans, procedures, laws, regulations, contracts, or other requirements.

Conflict of Interest

Any relationship that is, or appears to be, not in the best interest of the organization. A conflict of interest would prejudice an individual's ability to perform his or her duties and responsibilities objectively.

Consulting Services

Advisory and related client service activities, the nature and scope of which are agreed with the client, are intended to add value and improve an organization's governance, risk management, and control processes without the internal auditors assuming management responsibility. Examples include counsel, advice, facilitation, and training.

Control

Any action taken by management, the board, and other parties to manage risk and increase the likelihood that established objectives and goals will be achieved. Management plans, organizes, and directs the performance of sufficient actions to provide reasonable assurance that objectives and goals will be achieved.

Control Environment

The attitude and actions of the board and management regarding the importance of control within the organization. The control environment provides the discipline and structure for the achievement of the primary objectives of the system of internal control. The control environment includes the following elements:

- integrity and ethical values
- Management's philosophy and operating style.
- Organizational structure
- Assignment of authority and responsibility
- Human resource policies and practices.
- Competence of personnel

kakvo se ponašanje očekuje od internih revizora. Etički kodeks odnosi se na strane i lica koja pružaju usluge interne revizije. Svaha Etičkog kodeksa je da promoviše etičku kulturu u globalnoj profesiji interne revizije.

Usklađenost

Poštovanje politika, planova, procedura, zakona, propisa, ugovora i ostalih zahtjeva.

Sukob interesa

Bilo koji odnos koji nije ili izgleda da nije u najboljem interesu organizacije. Sukob interesa doveo bi u pitanje sposobnost pojedinca da objektivno izvršava svoje obaveze i odgovornosti.

Usluge konsaltinga

Savjetodavne i srodne usluge za klijenta, čija se priroda i obuhvat određuju u dogovoru s klijentom, a čija je svrha dodavanje vrijednosti i unaprijeđenje korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih proces u organizaciji, a da pri tome interni revizor ne preuzima odgovornost rukovodstva. Primjeri uključuju zastupanje, savjetovanje, potporu i trening.

Kontrola

Svaka radnja preduzeta od strane rukovodstva, odbora i drugih strana u svrhe upravljanja rizikom i povećanja izvjesnosti da će utvrđeni ciljevi biti dostignuti. Rukovodstvo planira, organizuje i usmjerava izvršavanje dovoljnih radnji kako bi obezbjeilo razumno uvjeravanje da će ciljevi biti dostignuti.

Kontrolno okruženje

Stav i aktivnosti odbora i rukovodstva u pogled značaja kontrola u organizaciji. Kontrolno okruženje osigurava disciplinu i strukturu neophodnu za postizanje primarnih ciljeva sistema interne kontrole. Kontrolno okruženje uključuje sledeće elemente:

- Integritet i etičke vrijednosti
- Filozofiju i stil rukovođenja
- Strukturu organizacije
- Dodjelu ovlašćenja i odgovornosti.
- Politike i prakse upravljanja ljudskim resursima
- Stručnost osoblja.

Control Processes

The policies, procedures (both manual and automated), and activities that are part of a control framework, designed and operated to ensure that risks are contained within the level that an organization is willing to accept.

Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing

The Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing are the foundation for the International Professional Practices Framework and support internal audit effectiveness.

Engagement

A specific internal audit assignment, task, or review activity, such as an internal audit, control self-assessment review, fraud examination, or consultancy. An engagement may include multiple tasks or activities designed to accomplish a specific set of related objectives.

Engagement Objectives

Broad statements developed by internal auditors that define intended engagement accomplishments.

Engagement Opinion

The rating, conclusion, and/or other description of results of an individual internal audit engagement, relating to those aspects within the objectives and scope of the engagement.

Engagement Work Program

A document that lists the procedures to be followed during an engagement, designed to achieve the engagement plan.

Engagement Service Provider

A person or firm outside of the organization that special knowledge, skill, and experience in a particular discipline.

Fraud

Any illegal act characterized by deceit, concealment, or violation of trust. These acts are not dependent upon the threat of violence or physical force. Frauds are perpetrated by parties and organizations to obtain money, property or services; to avoid payment or loss of services; or to secure personal or business advantage.

Governance

The combination of processes and structures implemented by the board to inform, direct, manage, and monitor the activities of the organization toward the achievement of its objectives.

Proces kontrole

Politike, procedure (ručne i automatizovane) i aktivnosti koje su dio kontrolnog okvira, koje su osmišljene i sprovode se kako bi se rizici držali na nivou koji je konkretna organizacija spremna da prihvati.

Osnovni principi za profesionalnu praksu interne revizije

Osnovni principi za profesionalnu praksu interne revizije jesu osnova Međunarodnog okvira profesionalne prakse i podržavaju djelotvornost interne revizije.

Angažman

Poseban zadatak, posao, aktivnost ili pregled poput interne revizije, samoocjene kontrola, istraživanja prevara ili konsaltinga. Angažman može obuhvatiti višestruke zadatke ili radnje koje su osmišljene tako da ostvare poseban skup povezanih ciljeva.

Ciljevi revizije

Opšte izjave razvijene od strane internih revizora koje definišu ono što bi angažman trebalo da postigne.

Mišljenje na osnovu angažmana

Skale za rangiranje, zaključci i/ili drugi opisi rezultata pojedinačnog revizorskog angažmana koji se tiču ciljeva i obuhvata tog angažmana.

Radni program angažmana

Dokument gdje se navode procedure kojih se treba pridržavati u toku revizije, osmišljen u svrhu ostvarivanja plana angažmana.

Eksterni pružalac usluga

Osoba ili preduzeće izvan organizacije sa posebnim znanjima, vještinama i iskustvom u određenoj disciplini.

Prevare

Bilo koja nezakonita radnja s karakteristikama obmane, prikrivanja ili povrede povjerenja. Te radnje nijesu zasnovane na prijetnjama ili fizičkoj prinudi. Prevare se izvršavaju od lica i organizacija u svrhu sticanja novca, imovine ili usluga, kako bi se izbjeglo plaćanje ili gubitak usluga ili u svrhu osiguranja lične ili poslovne koristi.

Korporativno upravljanje

Kombinacija procesa i struktura koje su primjenjene od strane odbora u svrhu informisanja, usmjeravanja, rukovođenja i praćenja aktivnosti organizacije radi postizanja njenih ciljeva.

Impairment

Impairment to organizational independence and individual objectivity may include personal conflict of interests, scope limitations, restrictions on access to records, personnel, and properties and resource limitations (funding).

Independence

The freedom from conditions that threaten the ability of the internal audit activity to carry out internal audit responsibilities in an unbiased manner.

Information Technology Controls

Controls that supports business management and governance as well as provide general and technical controls over information technology infrastructures such as applications, information, infrastructure, and people.

Information Technology Governance

Consist of the leadership, organizational structures, and, processes that ensure that the enterprise's information technology supports the organizational's strategies and objectives.

Internal Audit Activity

A department, division, team of consultants, or other practitioner(s) that provides independent, objectives assurance and consulting services designed to add value and improve an organization's operations. The internal audit activity helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of governance, risk management and control processes.

International Professional Practices Framework

The conceptual framework that organizes the authoritative guidance promulgated by The IIA. Authoritative guidance is composed of two categories – 1) mandatory and 2) recommended,

Must

The *Standards* use the word "must" to specify an unconditional requirement.

Objectivity

An unbiased mental attitude that allows internal auditors to perform engagements in such a manner that they believe in their work product and that no quality compromises are made. Objectivity requires that internal auditors do not subordinate their judgment on audit matters to others.

Narušavanje

Narušavanje organizacione nezavisnosti i individualne nezavisnosti može uključivati lični sukob interesa, ograničenje obuhvata, ograničenje pristupa dokumentima, osoblju i imovini, kao i ograničenje resursa (finansijskih sredstava).

Nezavisnost

Sloboda od uslova koji predstavljaju prijetnju sposobnosti aktivnosti interne revizije da na nepristrasan način izvršava obaveze interne revizije.

Kontrole informacione tehnologije

Kontrole koje pružaju podršku poslovnom rukovodstvu i korporativnom upravljanju i osiguravanju opšte i tehničke kontrole nad infrastrukturama informacione tehnologije, kao što su aplikacije, informacije, infrastrukture i ljudi.

Upravljanje informacionom tehnologijom

Sastoji se od liderstva, organizacionih struktura i procesa koji osiguravaju da informaciona tehnologija preduzeća podržava strategije i ciljeve organizacije.

Aktivnosti interne revizije

Odeljenje, odsjek, tim konsultanata ili drugi praktičari koji obezbjeđuju nezavisno, objektivno uvjeravanje i usluge konsaltinga osmišljene da dodaju vrijednost i poboljšaju poslovanje organizacije. Aktivnost interne revizije pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve uvođenjem sistematičnog, disciplinovanog pristupa kod procjene i poboljšanja efikasnosti korporativnog upravljanja, upravljanja rizikom i kontrolnih procesa.

Međunarodni okvi za profesionalnu praksu

Konceptualni okvir kojim se organizuju mjerodavne smjernice koje objavljuje Institut Internih revizora-The IIA. Mjerodavne smjernice sastoje se iz: 1) obavezujućih 2) preporučenih.

Morati

Standardi koriste glagol „morati“ da naznače bezuslovni zahtjev.

Objektivnost

Nepristrasan mentalni stav koji omogućava internim revizorima da izvode angažmane na takav način da vjeruju u proizvod svoga rada, kao i u to da nije učinjen nikakav kompromis na uštrb kvaliteta. Objektivnost zahtjeva od internih revizora da svoje sudove o pitanjima revizije ne podređuju sudovima drugih.

Overall Opinion

The rating conclusion, and/or other description of results provided by the chief audit executive addressing, at broad level, governance, risk management, and/or control processes of the organization. An overall opinion is the professional judgment of the chief audit executive based on the results of a number of individual engagements and other activities for a specific time interval.

Risk

The possibility of an event occurring that will have an impact on the achievement of objectives. Risk is measured in terms of impact and likelihood.

Risk Appetite

The level of risk that organization is willing to accept.

Risk Management

A process to identify, assess, manage, and control potential events or situations to provide reasonable assurance regarding the achievement of the organization's objectives.

Should

The *Standards* use the word "should" where conformance is expected unless, when applying professional judgment, circumstances justify deviation.

Significance

The relative importance of a matter within the context in which it is being considered, including quantitative and qualitative factors, such as magnitude, nature, effect, relevance, and impact. Professional judgment assists internal auditors when evaluating the significance of matters within the context of the relevant objectives.

Standard

A professional pronouncement promulgated by the International Internal Audit Standards Board that delineates the requirements for performing a broad range of internal audit activities, and for evaluating internal audit performance.

Technology-based Audit Techniques

Any automated audit tool, such as generalized audit software, test data generators, computerized audit programs, specialized audit utilities, and computer – assisted audit techniques (CAATs).

Sveobuhvatna mišljenja

Skale za rangiranje, zaključci i/ili drugi opisi rezultata koje obezbjeđuje izvršni rukovodilac revizije, a koji daju opštu ocjenu korporativnog upravljanja, upravljanja rizicima i/ili procesa kontrola u organizaciji. Opšte mišljenje je profesionalni sud izvršnog rukovodioca revizije, zasnovan na rezultatima većeg broja angažmana i drugih aktivnosti u specifičnom vremenskom intervalu.

Rizik

Mogućnost nastanka događaja čiji će se učinak odraziti na postizanje ciljeva. Rizik se mjeri u odnosu na uticaj i vjerovatnoću nastanka.

Sklonost ka riziku

Stepen rizika koji je organizacija spremna da prihvati.

Upravljanje rizikom

Proces za identifikaciju, ocjenu, uvjeravanje i kontrolu potencijalnih događaja ili situacija u svrhu razumnog uvjeravanja koje se odnosi na postizanje ciljeva organizacije.

Trebati

Standardi koriste glagol „trebati“ tamo gdje se očekuje usaglašenost, osim tamo gdje, prilikom profesionalnog rasuđivanja, okolnosti opravdavaju odstupanje.

Značaj

Relativna važnost predmeta unutar konteksta u kome se razmatra, uključujući kvantitativne i kvalitativne faktore, kao što su veličina, priroda, efekti, relevantnost i uticaj.

Profesionalno rasuđivanje pomaže internim revizorima kada ocjenjuju značaj predmeta u okviru konteksta relevantnih ciljeva.

Standard

Stručna izjava proglašena od strane Odbora za standarde interne revizije u kojoj se navode zahtjevi za obavljanje širokog raspona aktivnosti iz oblasti interne revizije, kao i za procjenu učinka interne revizije.

Na tehnologiji zasnovane revizorske tehnike

Svi automatizovani revizorski alati, kao što su opšti softver za reviziju, generator podatka za testiranje, kompjuterizovani revizorski programi, specijalizovani uslužni programi i računarima potpomognute revizorske tehnike (CAATs).

Copyright © 2016 by The Institute of Internal Auditors, 247 Maitland Avenue, Altamonte Springs, Florida 32701-4201, USA. All rights reserved.

Odobrenje za objavljivanje ovog prevoda koji je istovjetan originalu u svim materijalno značajnim aspektima, dobijeno je od imaooca autorskih prava - Instituta internih revizora, 247 Maitland Ave., Altamonte Springs, FL 32701-4201, USA. Ni jedan dio ove publikacije ne smije se reprodukovati, čuvati u sistemima za pretraživanje ili emitovati u bilo kom obliku – elektronski, mehanički, fotokopiranjem, snimanjem ili na drugi način – ukoliko prethodno nije dobijeno pismeno odobrenje IIA, Inc.

O Institutu Internih Revizora Crne Gore:

Institut Internih Revizora Crne Gore (IIRCG), punopravni je član globalnog Instituta internih revizora (IIA Global) i član je Evropske konfederacije instituta internih revizora (ECIIA). Osnovan je 2009. godine sa ciljem promocije i unapređenja profesije interne revizije u Crnoj Gori.

Podaci o prevodu na crnogorski jezik:

Prevod:

Aleksandra Anđelić

Olga Antić, CIA

Recezeni prevoda:

Prof dr Jozefina-Beke Trivunac, CIA

Doc. dr Slavko Rakočević, CRMA

Ilvana Marković, CIA

Lektor:

Doc. dr Slavko Rakočević, CRMA

Podgorica, 14.11.2016.

